

2024-жылдын 1-январынан тартып 2024-жылдын 31-декабрына карата мезгил аралыгындагы Чүй областынын Аламүдүн районунун жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын бюджеттеринин түзүлүшүнө жана аткарылышына, бюджеттик мекемелеринин бюджеттеринин аткарылышына, муниципалдык ишканаларынын ишине жүргүзүлгөн шайкештик аудиттердин жыйынтыктары жөнүндө отчет

Аудит субъекттери

Аудит субъекттери болуп – Чүй областынын Аламүдүн райондук мамлекеттик администрациясы, Аламүдүн районунун Өнүктүрүү фонду, Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин Аламүдүн финансы башкармалыгы, Аламүдүн районунун өз алдынча башкаруу органдары жана муниципалдык ишканалары эсептелет.

Жооптуу тараптардын милдеттери

Аудит субъекттеринин жалпы милдеттерине, мыйзамдарда белгиленген ыйгарым укуктарды жүзөгө ашыруу, ошондой эле, ушул аудиттин предметине болгон жоопкерчилик кирет.

Аудит тобунун милдети

Биздин милдет, биз жүргүзгөн аудиттин негизинде жергиликтүү бюджеттердин түзүлүшү жана аткарылышы мыйзамдын талаптарына (аудиттин критерийлерине) ылайык келүүсү жөнүндө өз алдынча корутундуларга келүү болуп саналат. Аудит корутундуларды тастыктоо үчүн жетиштүү жана тийиштүү далилдерди алуу үчүн жол-жоболорду аткарууну камтыйт. Аткарылган жол-жоболор аудитордун кесипкөйлүк пикирине, анын ичинде алдамчылыктан же катадан улам олуттуу шайкеш келбей калуу тобокелдигине баа берүүдөн көз каранды. Аудит аткарылган аудитордук жол-жоболор шарттарга ылайыктуу жана алынган аудитордук далилдер бул отчетто баяндалган корутундулар үчүн негиз болуп берүү үчүн жетиштүү жана ылайыктуу деп эсептейт.

Аудиттин предметтери

Аудиттин предметтери

Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын мурдагы аудиттин жыйынтыктары боюнча жазма буйругунун аткарылышы.

Айылдык аймактын (шаардын) социалдык-экономикалык абалын талдоо жүргүзүү.

Бюджеттик процесстин мыйзам чыгаруу ченемдерине шайкештигине аудит.

Жергиликтүү бюджеттин киреше жана чыгаша бөлүктөрүнүн түзүлүшүнө аудит.

Жергиликтүү бюджеттин киреше жана чыгаша бөлүктөрүнүн аткарылышына аудит.

Эмгек акыны төлөөгө бөлүнгөн каражаттардын колдонулушуна аудит.

Тамактанууга бөлүнгөн каражаттардын колдонулушуна аудит.

Отчет алынуучу суммаларга жана насыя/дебитордук береселерге аудит.

Мүлктү сатып алууга бөлүнгөн каражаттын колдонулушуна жана аны эсептен чыгарып салуунун тууралыгына аудит.

Муниципалдык менчиктеги объекттерди курууга, алардын капиталдык жана күнүмдүк ремонтна бөлүнгөн каражаттын колдонулушуна аудит.

Автотранспортту күтүүгө бөлүнгөн каражаттын колдонулушуна аудит.

Коммуналдык кызмат көрсөтүүлөрдү жана байланыш кызмат көрсөтүүлөрүн төлөөгө бөлүнгөн каражаттын колдонулушуна аудит.

Сатып алууларга аудит.

Муниципалдык менчикти башкарууга аудит.

Жергиликтүү бюджеттин аудитине байланышкан маселелер боюнча муниципалдык ишканаларга аудит.

Муниципалдык ишканалардын бюджетинин түзүлүшүнө аудит.

Жергиликтүү бюджеттен бөлүнгөн каражаттардын колдонулушуна аудит.

Эсепке алуунун жана отчеттуулуктун уюштурулушуна аудит.

Бухгалтердик эсептин абалына аудит

Финансылык башкаруу жана контролдоо системасына аудит.

Финансылык отчеттуулукту түзүүгө аудит.

Ишмердикти жөндөөчү укуктук-ченемдик актылар, ички документтер (айылдык кеңештердин токтомдору, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын буйрутмалары, жоболор, нускамалар ж.б.).

2024-жылга жергиликтүү бюджеттин сметалары, аткарылышынын отчеттору жана анын тиркемелери, бюджеттик каражаттардын чыгымдар сметасынын аткарылышы жөнүндө отчеттор (№2 форма), атайын эсептин каражаттарын сметасынын аткарылышы жөнүндө отчеттор (№4 форма), сметанын аткарылышынын жыйынды балансы, баланстын тиркемелери, казыналык, банктык жана кассалык отчеттордун операциялары.

Чыгымдар сметасына эсептөөлөр, штаттык ырааттамалар, бухгалтердик, каржы-экономикалык документтер. Киреше жана чыгыша планынын аткарылышы, ишканалардын жана мекемелердин жыйынды баланстары, негизги каражаттардын жана материалдык баалуулуктардын кыймылы жөнүндө отчеттор, ж.б. документтер менен материалдар.

Ишти аткарууда колдонулган аудит стандарттарын аныктоо

Аудиттер шайкештик аудит үчүн жетектөөчү көрсөтмөлөргө, атап айтканда, ISSAI 400 жана ISSAI 100, ошондой эле, Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын Кеңешинин 2021-жылдын 29-мартындагы № 01-26/56 токтому менен бекитилген Шайкештик аудитинин колдонмосуна жана Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын Кеңешинин 2016-жылдын 20-декабрындагы №03-7/155 токтому менен бекитилген Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасы жана анын аймактык бөлүмү тарабынан жергиликтүү бюджеттерге аудит жүргүзүү боюнча колдонмосуна ылайык жүргүзүлдү.

Этикалык талаптарга шайкештиги

Аудиттин эл аралык стандарттары этикалык нормаларды сактоону, ошондой эле, аудиттин предмети анын бардык маанилүү аспектеринде мыйзамдык жана жөнгө салуучу нормаларга ылайык келе тургандыгына негиздүү ишеним алуу үчүн, аудитти пландаштыруу жана жүргүзүүнү талап кылат.

Аудиттин критерийлери

Аудиттердин предметтери төмөнкү критерийлер менен бааланган:

Кыргыз Республикасынын Конституциясы.

Кыргыз Республикасынын “Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасы жөнүндө” конституциялык Мыйзамы.

Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодекси.

Кыргыз Республикасынын Эмгек Кодекси.

Кыргыз Республикасынын Президентинин 2022-жылдын 1-августундагы №266 ПЖ “Кыргыз Республикасынын мамлекеттик жарандык кызматчыларына жана муниципалдык кызматчыларына эмгек акы төлөө шарттары жөнүндө” Жарлыгы.

Кыргыз Республикасынын “Жергиликтүү мамлекеттик администрация жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары жөнүндө” Мыйзамы.

Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик жарандык кызмат жана муниципалдык кызмат жөнүндө” Мыйзамы.

Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Мыйзамы.

Кыргыз Республикасынын “Мүлккө муниципалдык менчик жөнүндө” Мыйзамы.

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдын 5-августундагы №451 «Кыргыз Республикасынын жергиликтүү өзүн өзү башкаруу органдарынын штаттык санынын типтик структурасын бекитүү» жөнүндөгү токтому.

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдын 3-ноябрындагы №694 токтому менен бекитилген «Бюджеттик мекемелерди финансылоодо Жылдык отчёттор боюнча эсептөөлөрдө товардык-материалдык баалуулуктардын нормативден ашыкча запастарын жана каражаттар калдыктарын эсепке алууну жүргүзүүнүн тартиби жөнүндө» Нускама.

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2015-жылдын 27-апрелиндеги № 258 токтому менен бекитилген “Оор жумуштар жана зыяндуу, же эмгек шарттары кооптуу жумуштар үчүн кошумча төлөмдү белгилөөнүн тартиби жөнүндө” Жобо.

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2019-жылдын 9-октябрындагы № 535 токтому менен бекитилген “Мамлекеттик менчикте турган жер участкаларын берүү тартиби жөнүндө” Жобо.

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдын 23-сентябры № 571 токтому менен бекитилген “Муниципалдык менчикте турган жер участкаларына менчик же ижара укугун берүүнүн тартиби жана шарттары жөнүндө” Типтүү жобо.

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 26-августундагы 2008-жылдагы №471 “Командировкалык чыгымдардын нормаларын белгилөө жана алардын ордун толтуруу тартиби жөнүндө” токтому.

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2024-жылдын 7-февралындагы №52 “Пилоттук режимде административдик-аймактык реформа жүргүзүү мезгилинде Кыргыз Республикасынын жергиликтүү өз алдынча башкаруусунун аткаруу органдарынын ишин уюштуруу жөнүндө токтому.

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 1-августундагы №433 “Кыргыз Республикасынын мамлекеттик органдарын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарын тейлеп иштеген кызматкерлерге эмгек акы төлөө шарттары жөнүндө” токтому.

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы №301 “Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталдагы катышуу үлүшүнүн 50 жана ашык пайызы мамлекетке таандык болгон чарбакер коомдор, анын ичинде алардын туунду чарбалык коомдору тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун типтүү тартибин бекитүү тууралуу” токтому

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2025-жылдын 4-декабрындагы № 778 “Иш сапардык чыгымдардын ченемдерин белгилөө жана алардын ордун толтуруу тартиби жөнүндө” токтому.

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 30-апрелиндеги №240 “Кыргыз Республикасынын мамлекеттик органдарынын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын кызматтык жана нөөмөттүк автотранспортун пайдаланууну тартипке келтирүү боюнча чаралар жөнүндө” токтому.

Кыргыз Республикасынын финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдары тарабынан бухгалтердик эсепти уюштуруу жана жүргүзүү боюнча” Жобо.

Башка укуктук ченемдик актылар, мекемелердин жана ишканалардын ички документтери, ж.б.

Аткарылган иштин кыскача мүнөздөмөсү

Аудиттерди жүргүзүүнүн негизи болуп, Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын 2025-жылга аудитордук иш планы, Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын Бишкек шаары, Чүй жана Талас областтары боюнча аймактык бөлүмүнүн буйруктары саналат.

Аудиттер Аламүдүн райондук мамлекеттик администрациясында, Аламүдүн районунун Өнүктүрүү фондунда, Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин Аламүдүн финансы башкармалыгында, Аламүдүн районунун 7 өз алдынча башкаруу органдарында жана 9 муниципалдык ишканаларында жүргүзүлгөн.

Аудиттер Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын Бишкек шаары, Чүй жана Талас областтары боюнча аймактык бөлүмү тарабынан бекитилген программасына ылайык, аудит субъекттеринин кызмат адамдары тарабынан берилген документтердин, материалдардын, маалыматтардын негизинде жүргүзүлгөн.

Кыргыз Республикасынын “Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасы жөнүндө” конституциялык Мыйзамынын 29-беренесинин 3-бөлүгүнө ылайык, аудиттерди жүргүзүү үчүн аудитке берилген маалыматтар үчүн аудит субъекттеринин кызмат адамдары жоопкерчилик тартат.

2023-жылдын 1-январынан тартып 2023-жылдын 31-декабрына чейинки мезгил аралыгына карата, мурдагы аудиттин жазма буйруктарынын жана сунуштамаларынын аткарылышы

2023-жылдын 1-январынан тартып 2023-жылдын 31-декабрына чейинки мезгил аралыгына карата Чүй областынын Аламүдүн районунун жергиликтүү бюджеттеринин түзүлүшүнө жана аткарылышына, муниципалдык ишканалардын ишине жана республикалык бюджеттеги айрым мекемелердин бюджеттеринин аткарылышына жүргүзүлгөн аудиттердин жыйынтыктары боюнча финансылык бузуулар жана башка кемчиликтер бардыгы – **90 902,7 миң сомго** аныкталган, анын ичинен калыбына келтирүүгө тийиш болгон бузуулар 68 730,1 миң сомду түзүп, калыбына келтирилбеген бузуулар жана кемчиликтер 9 378,7 миң сомду түзгөн, анын ичинен:

Аламүдүн районунун Лебединовка айыл өкмөтүнүн «Лебединовка-сууканал» муниципалдык ишканасы:

- Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2013-жылдын 11-ноябрындагы № 609 токтому менен бекитилген “Чакан ишкердик субъекттеринин бухгалтердик эсепти жана отчеттуулукту жүргүзүүсүнүн” Эрежелеринин талаптарын бузуу менен, жылдын аягында же жашырылган 3 239,3 миң сом дебитордук карыздар калыбына келтирилген жана өндүрүлгөн эмес.

Аламүдүн районунун Төмөнкү-Аларча айыл өкмөтү:

- Кыргыз Республикасынын Салык кодексинин 189-беренесинин талаптарын бузуу менен, **83,2 миң сом** кармалбаган киреше салыгы тийиштүү бюджетке төгүлгөн эмес.

Аламүдүн районунун “Шоола-Аламүдүн” Муниципалдык ишканасы:

- Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2018-жылдын 12-июнундагы № 281 токтому менен бекитилген “Кыргыз Республикасында чарбакер субъекттердин жана бюджеттик мекемелердин кассалык операцияларды жүргүзүү” Тартибинин талаптарын бузуу менен, кассага кириштелбей, 3. Х.Даршт карамагында калган, жана 17,9 миң сомго жетишпестик калыбына келтирилген эмес;

- Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2013-жылдын 11-ноябрындагы № 609 токтому менен бекитилген “Чакан ишкердик субъекттеринин бухгалтердик эсепти жана отчеттуулукту жүргүзүүсүнүн” Эрежелеринин 12-пунктун бузуу менен, 2023-жылдын 31-декабрына кызматкерлердин 26,0 миң сомго дебитордук карыздары өндүрүлгөн эмес;

- Кыргыз Республикасынын “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Мыйзамынын, ошондой эле Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2013-жылдын 11-ноябрындагы № 609 токтому менен бекитилген “Чакан ишкердик субъекттеринин бухгалтердик эсепти жана отчеттуулукту жүргүзүүсүнүн” Эрежелеринин 12-пунктунун талаптарын бузуу менен, 2023-жылдын 31-декабрына карата 3.Х.Дарштын 194,1 миң сомго жашырылган дебитордук карызы өндүрүлгөн эмес.

Абдыкерим Сыдыков (мурдагы Васильевка) айыл өкмөтү:

- “НУР Телеком” ЖЧКнан 84,0 миң сом ижара акысы бюджетке өндүрүлгөн эмес;

Абдыкерим Сыдыков айыл өкмөтүнүн “Жакшылануу комбинаты” муниципалдык ишканасы:

- Кыргыз Республикасынын Салык кодексинин 257-беренесин бузуу менен, 2023-жылы кызматтарды көрсөтүүдөн түшкөн 1 299,0 миң сом кирешеден эсептелген 155,9 миң сом КНС бюджетке төгүлгөн эмес;

- Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2013-жылдын 11-ноябрындагы № 609 токтому менен бекитилген “Чакан ишкердик субъекттеринин бухгалтердик эсепти жана отчеттуулукту жүргүзүүсүнүн” Эрежелеринин, ошондой эле Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2018-жылдын 12-июнундагы №281 “Кыргыз Республикасында чарбакер субъекттердин жана бюджеттик мекемелердин кассалык операцияларды жүргүзүү тартибин бекитүү тууралуу” токтомунун талаптарын бузуу менен, 2023-жылы накталай акча каражаттарын эсебин жүргүзүүчү кассалык китепте чагылдырбай, жана бухгалтердик эсеп-кысапта кириштелбей, жетишпестик болуп аныкталган 4,5 миң сом калыбына келтирилген эмес;

- Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2013-жылдын 11-ноябрындагы № 609 токтому менен бекитилген “Чакан ишкердик субъекттеринин бухгалтердик эсепти жана отчеттуулукту жүргүзүүсүнүн” Эрежелеринин талаптарын бузуу менен, 2023-жылдын 31-декабрына карата кызматкерлердин жашырылган 27,6 миң сом дебитордук карыздары өндүрүлгөн эмес;

- Кыргыз Республикасынын 2004-жылдын 4-августундагы № 106 Эмгек кодексинин 14-беренесин бузуу менен кызматка дайындоо боюнча буйрук жок, 107-беренесинин талаптарын бузуу менен, жумуш убактысын пайдаланууну эсепке алуунун жана эмгек акыны эсептөөнүн негизи болгон табель түзүлбөстөн Э. Шайзаковдун өздүк эсебине негизсиз которулган 62,5 миң сом өндүрүлгөн эмес.

Маевка айыл өкмөтү:

- Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2023-жылдын 11-июлундагы №2-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансылык отчеттуулукту жүргүзүү боюнча” Жобонун талаптарын бузуу менен 14,9 миң сомго жетишпестик деп аныкталган 13 даана ТМБ (тамак аш топтому) калыбына келтирилген эмес;

- Кыргыз Республикасынын Салык кодексинин 189-беренесинин талаптарын бузуу менен, 2023-жылы аппарат кызматкерлерине транспорттук чыгымдар жана тамактануу үчүн эсептелип чегерилген компенсациялардан 131,8 миң сом өлчөмүндө киреше салыгы бюджетке төгүлгөн эмес.

Ала-Арча айыл өкмөтү:

- Капиталдык курулуш иштерин аткарууда, келишимдерде көрсөтүлгөн бүтүрүү мөөнөттөрү бузуу фактылары аныкталып, келишимдердин талаптарына ылайык аудитти жүрүшүндө аткаруучуларга эсептелген 388,1 миң сом айып-төлөм өндүрүлгөн эмес, анын ичинен:

- “Мраморное айылында ФАПтын курулушу” объектиси боюнча Аткаруучу «АКААНА» ЖЧКнан – 191,1 миң сом;

- “Мраморное айылында сырткы канализацияны орнотуу” объектиси боюнча Аткаруучу «ВИИТУ-ВИИТ» ЖЧКнан – 157,8 миң сом;

- “Мраморное айылынын аймагында сугат насосторун монтаждоо” объектиси боюнча Аткаруучу «СК Райн» ЖЧКнан – 39,2 миң сом.

Достук айыл өкмөтү (мурдагы Ак-Дөбө айыл өкмөтү):

- Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2023-жылдын 11-июлундагы №2-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансылык отчеттуулукту жүргүзүү боюнча” Жобонун 5-главасынын 2-параграфынын талаптарын жана Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2023-жылдын 7-мартындагы № 98-т тескемеси менен бекитилген «Жергиликтүү мамлекеттик администрациялардын башчылары үчүн резервдик фонддордун каражаттарын

пайдалануу жөнүндө» Тартибинин 2-бөлүгүнүн 7-пунктунун талаптарын бузуу менен, негизсиз эсептен чыгарылган **98,1 миң сом** калыбына келтирилген эмес.

- 2023-жылы Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2023-жылдын 11-июлундагы №2-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансылык отчеттуулукту жүргүзүү боюнча” Жобонун 7-главасынын 3-параграфтарынын талаптарын бузуу менен **32,5 миң сомго** жашырылган дебитордук карыздары өндүрүлгөн эмес;

- Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2023-жылдын 11-июлундагы № 2-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансылык отчеттуулукту жүргүзүү боюнча” Жобонун 5-главасынын 2-параграфынын талаптарын бузуу менен, **111,2 миң сомго** эсептен негизсиз чыгарылган күйүүчү майлоочу майлар калыбына келтирилген эмес;

Достук айыл өкмөтү (мурдагы Гроздь айыл өкмөтү):

- Кыргыз Республикасынын “Жайыттар жөнүндө” Мыйзамынын 11-беренесин бузуу менен, жайыт комитети тарабынан жайыттарды пайдалануу үчүн алынган 119,1 миң сом төлөм айыл өкмөттүн бюджетине өндүрүлгөн эмес;

- 2023-жылы Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2023-жылдын 11-июлундагы № 2-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансылык отчеттуулукту жүргүзүү боюнча” Жобонун талаптарын бузуу менен, 2023-жылы жалпысы 2 856,2 миң сомго капиталдык оңдоп-түзөөдөн өткөзүлгөн негизги каражаттардын баланстык баасы көбөйтүлгөн эмес, ошондой эле 1 731,8 миң сомго сатылып алынган компьютердик жабдуулар, бардыгы биригип 4588,0 миң сомго, бухгалтердик эсеп-кысаптын тийиштүү эсептеринде чагылдырылбай, кириштелген эмес.

Аламүдүн району боюнча мүнөздөмө

Чүй областынын Аламүдүн райондук мамлекеттик администрациясы (мындан ары-Аламүдүн РМА) райондун борбору Бишкек шаарынан орун алып жайгашкан.

Социалдык-экономикалык паспорттук маалыматы боюнча шаардын калкы көп улуттан турат, калктын улуттук курамы:

- Кыргыз улутунда – жалпы калктын 52,8% саны 81 487 адам;
- Орус улутунда жалпы калктын 15,3% саны 23 662 адам;
- Өзбек улутунда жалпы калктын 1,8% саны 2 771 адам;
- Дунган улутунда жалпы калктын 15,8% саны 24 393 адам.

2025-жылдын 1-январына карата калкты иш менен камсыз кылуу органдарында каттоодо турган жумушсуз калктын саны 313 адамды түздү, алардын ичинен расмий жумушсуздук статусун 247 адамды түздү.

Аламүдүн районунун карамагында Аламүдүн райондук администрациясы, Кыргыз Республикасынын финансы министрлигинин Аламүдүн финансы башкармалыгы, Аламүдүн райондук өнүктүрүү фонду, Аламүдүн райондук ардагерлер кеңеши. Административдик территориялык реформага (мындан ары АТР) чейин 17 айыл өкмөтү болсо, АТРден кийин 7 айыл өкмөтү жана 8 муниципалдык ишканасы болгон.

Аламүдүн районунун 2024-жылга социалдык-экономикалык көрсөткүчтөрү

Аламүдүн районунда юридикалык жактардын жалпы саны (филиалдарды жана өкүлчүлүктөрдү эсепке алганда) – 5460 субъект катталып, же жалпы сандын 24,6 % түзгөн, жана юридикалык жактын олуттуу бөлүгү чекене соода, автомобилдерди жана мотоциклдерди оңдоо 1 452 субъект, башка тейлөө ишмердигинде 769 субъект, айыл чарбасы, токой чарбасы 363 субъект, кайра иштетүү өндүрүшү 650 субъект, курулушта 569 субъект катталып, чарбачылык жүргүзгөн.

2025-жылдын 1-январь айына карата Аламүдүн району статистикалык бирдиктердин бирдиктүү мамлекеттик регистри (СББМР) базасында катталган чарба жүргүзүүчү субъекттердин жалпы саны 22106 бирдикти түзгөн, анын ичинен 11236 субъект – жеке ишкерлер түзүп, жалпы чарба жүргүзүүчү субъекттердин 50,8 % ээлеген, жана 5410 дыйкан чарбалары катталып, жалпынын 24,4% түзгөн.

2024-жылдын январь-декабрь айларында райондун өнөр-жай тармагында 22 553,5 млн. сомго продукция өндүрүлүп, 2023-жылга салыштырмалуу 1 734,7 млн сомго көп өндүрүү менен, физикалык көлөмдүн индекси 125,6 % түзгөн.

2024-жылдын январь-декабрь айларында соода жүгүртүүдө, мейманканаларды жана ресторандарды кошпогондо, кызмат көрсөтүүлөрдүн көлөмү 25 209,5 млн. сомду түзүп, 2023-жылдын январь-декабрь айларына салыштырмалуу 17,5 % өскөн.

Айыл-чарба:

- эт (тирүүлөй салмакта), 8021,2 тонна өндүрүлүп, 2023-жылдын тийиштүү мезгилине салыштырганда 5,8 тоннага көп өндүрүлгөн;

- сүт 46 521,3 тонна өндүрүлүп, 2023-жылга салыштырганда 331,5 тоннага ашык өндүрүлгөн;

- жумуртка район боюнча 26029,0 миң даана өндүрүлүп, 2023-жылга салыштырмалуу 1017,8 миң даанага көп көп өндүрүлгөн;

- жүн район боюнча 158,0 тонна кыркылган, 2023-жылга салыштырганда 22,5 тоннага көп кыркылган.

- 2024-жылы 11964 га аянтынан кылкандуу дан эгиндери жана жүгөрү чабылып, 44723,3 тонна түшүм алынган (ар гектарга түшүмдүүлүк 37,38 ц\га), 2023 жылга салыштырмалуу 45,4 % көп түшүм алынган.

Соода жүгүртүүдө, мейманканаларды жана ресторандарды кошпогондогу кызмат көрсөтүүлөрдүн көлөмү 2024-жылдын январь-декабрь айларында 25 209,5 млн. сомду түзүп, 2023-жылдын январь-декабрь айларына салыштырганда 17,5 % өскөн.

Инвестиция:

Инвестицияларды тартуу боюнча жалпы 2024-жылдын аягына чейин 13 долбоор каралган, жана жалпы тартылган инвестициялардын суммасы 3 733,0 млн сомду түзгөн. Ал эми жылдын жыйынтыгында 6 долбоор аткарылып жеке инвесторлор тарабынан 823,0 млн сом өздөштүрүлүп 695 жаңы жумуш орундары түзүлгөн, ал эми калган 7 долбоордун курулушу уланууда.

Аламүдүн районунда 24 муниципалдык, 1 мамлекеттик жана 3 жеке менчик мектеп, 19 муниципалдык, 1 мамлекеттик жана 9 жеке менчик бала бакча иш алып барат (анын ичинен 7 акселератор) .

2024-жылга жергиликтүү бюджеттердин киреше бөлүгүнүн аткарылышы

Жергиликтүү бюджеттердин киреше боюнча жалпы план, республикалык бюджеттен түшүүчү трансферттерди кошкондо, 947 617,6 миң сомго бекитилсе, жыл ичинде өзгөртүүлөр киргизилип, такталган план 726 098,3 миң сомго бекитилген. 2024-жылга бюджеттин киреше бөлүгүнүн накталай аткарылышы 938 206,6 миң сомду түзүп, такталып бекитилген план 129,2% камсыздалган, же болбосо пландан ашыкча 212 108,3 миң сом түшкөн.

2024-жылы республикалык бюджеттен расмий алынган трансферттердин божомолдоо көлөмү 20 693,3 миң сомду түзгөн, анын ичинен 1 112,0 миң сом теңдөөчү гранттар, 19 581,3 миң сом трансферт берилген ыйгарым укуктар (статисттерди, жоопту катчы кар жылоо, жер салыгын республикалык бюджеттен трансферт жана муниципалдык мекемелерге республикалык бюджеттен субсидиялар) түшкөн гранттар айыл өкмөттүн кызматкерлеринин эмгек акысын төлөөгө жана каралган беренелерге жумшалган.

Бюджеттин салык кирешелери боюнча план такталып 608 275,0 миң сомго бекитилсе, накталай түшүүлөр 808 665,4 миң сомго камсыздалып, салык кирешелердин планы 130,1%

аткарылган, жана салыктын төмөнкү түрлөрү боюнча төлөмдөр пландан 200 390,4 миң сомго ашыкча чогулган:

-кирешеге төлөнүүчү салыктар – 489 506,6 миң сомго бекитилсе, накталай түшүүсү 648 610,9 миң сомго камсыздалып, план 132,9 % аткарылган, башкача айтканда төлөмдөр пландан 162 104,3 миң сомго ашыкча чогулган.;

-менчикке салынуучу салыктар – 103 738,0 миң сомго такталып бекитилсе, накталай түшүүсү 145 910,5 миң сомго камсыздалып, план 140,7% аткарылган, анын ичинен:

- жер салыгы – 33 089,0 миң сомго бекитилсе, накталай түшүүсү 57 583,3 миң сомго камсыздалып, план 174,0% аткарылган.

Ошону менен бюджеттин кээ бир киреше булактары боюнча план-тапшырмалары аткарылбай калган, тактап айтканда:

- атайы режимдеги салыктар – 20 935,6 миң сомго пландалса, накталай түшүүсү 20 217,1 миң сомго камсыздалып, план 96,6% аткарылган;

- юридикалык жактардын автотранспорттук каражаттарына салык – 2 550,3 миң сомго план бекитилсе, накталай түшүүсү 2 500,3 миң сомго камсыздалып, план 98,0% аткарылган;

- товарларга жана кызматтарга салык – план 18 030,4 миң сомго божомолдосо, накталай түшүүсү 13 670,8 миң сомго камсыздалып, план 75,8% аткарылган.

- акы төлөп көрсөтүлүүчү кызматтардын түшүүсү – 20 358,9 миң сомго божомолдосо, накталай түшүүсү 16 011,6 миң сомго камсыздалып, план 78,9 % аткарылган;

2024-жылга карата салыктык эмес кирешелердин түшүүсү тактоолор жана толуктоолор менен 97 130,0 миң сомго божомолдоп бекитилген, кирешелердин накталай түшүүсү 109 347,4 миң сомго аткарылып, 12 217,4 миң сомго пландан ашык түшкөн, башкача айтканда план 112,6% аткарылган, анын ичинен АЧЖМФнун жерлеринин ижара акыларынан түшүүчү кирешелердин планы 3 453,9 миң сомго бекитилсе, накталай түшүүсү 4783,7 миң сомго камсыздалып, план 138,5% аткарылган, же киреше пландан 1 329,8 миң сомго ашык түшкөн.

2024-жылга бюджеттин чыгаша бөлүгүнүн аткарылышы.

Аламүдүн району боюнча жалпысынан бюджеттердин 2024-жылга чыгаша бөлүгү боюнча такталган план 892 347,6 миң сомго бекитилген, 2024-жылдын ичинде толуктоолор менен 840 421,5 такталып бекитилсе, кассалык чыгымдар 706 181,2 миң сомду түзгөн, такталган бюджет 94,2 % аткарылып, пландалган каражаттар толугу менен өздөштүрүлбөй калган.

701 Жалпы багыттагы мамлекеттик кызматтар такталган план 147 957,3 миң сомго бекитилип, кассалык чыгымдар 141 123 миң сомду түзгөн, же болбосо чыгымдар 95,4 % аткарылган;

704 Экономикалык маселелер - такталган план 528,7 миң сомго бекитилип, кассалык ана накталай чыгымдар 239,4 миң сомду түзгөн, же болбосо чыгымдар 45,0 % аткарылган;

706 Турак жай жана коммуналдык кызмат көргөзүү боюнча - такталган план 197 467,5 миң сомго бекитилип, кассалык чыгымдар 186 843,8 миң сомду түзгөн, накталай чыгымдар 201 256,3 миң сомго аткарылып, башкача айтканда каражаттар 94,6 % өздөштүрүлгөн;

708 Эс алуу, маданият жана дин багыты боюнча - такталган план 21 326,1 миң сомго бекитилип, кассалык чыгымдар 18 621,4 миң сомго аткарылса, накталай чыгымдар 18 749,3 миң сомду түзгөн, же болбосо чыгымдар 87,3% аткарылган;

709 Билим берүү багыты боюнча - такталган план 93 530,2 миң сомго бекитилип, кассалык чыгымдар 77 432,2 миң сомду түзгөн, же болбосо чыгымдар 82,8% аткарылган;

710 Социалдык коргоо багыты боюнча - такталган план 37 861,6 миң сомго бекитилип, кассалык чыгымдар 35 602,6 миң сомду түзгөн, же болбосо чыгымдар 94,0 % аткарылган.

2024-жылдын январь-декабрь айларында Аламүдүн району боюнча мамлекеттик бюджеттин киреше бөлүгүнүн бекитилген болжолу 2 673 697,6 миң сом болсо, бюджетке

2736 496,6 миң сом түшкөн, же болбосо бекитилген болжолдон 62 799,0 миң сом көп түшкөн жана божомолдун аткарылышы 102,3 % пайызды түзгөн.

Чүй областынын Аламүдүн районунда жүргүзүлгөн учурдагы аудиттерде 57 588,4 миң сомго финансылык бузуулар жана кемчиликтер аныкталган, анын ичинен 29 495,2 миң сом калыбына келтирилиши керек болсо, аудиттердин жүрүшүндө 339,0 миң сом калыбына келтирилген:

110105 Бюджеттик мыйзамдын талаптарына бюджет долбоорунун киреше бөлүгүнүн туура келбеши – 3 854,1 миң сом;

210202 Бюджетке төлөмдөр, туумдар жана айып пулдарды өндүрүү боюнча көрүлбөгөн чаралар - 1 861,8 миң сом, толугу менен калыбына келтирүүсү тийиш;

210301 Мүлктү тескөөдөн алынган каражаттардын, акы төлөнүүчү кызмат көрсөтүүлөрдөн алынган кирешелердин бюджетке чегерилбеши (өз убагында эмес же толук эмес чегерүү) – 1 100,7 миң сом;

210302 Мажбурлап өндүрүү суммаларын (айыптарды, конфискацияларды, депозиттик эсептин талап кылынбаган суммаларын ж. б.), ошондой эле зыяндын ордун толтуруу катары алынган суммаларды бюджетке чегербөө (өз убагында же толук эмес чегерүү) – 813,9 миң сом, толугу менен калыбына келтирилүүсү тийиш;

210305 Бюджетке милдеттүү төлөмдөрдүн чегерилбеши (өз учурунда эмес жана толук эмес чегерүү) – 78,5 миң сом толугу менен калыбына келтирилүүсү тийиш;

210403 Тиешелүү бюджетке каражаттарды чегерүү тартибин бузуу – 2 000,0 миң сом;

230102 Башка булактардын каражаттарынын эсебинен жүзөгө ашырылууга тийиш болгон чыгымдарды төлөө үчүн каражаттарды пайдалануу – 4 977,4 миң сом;

230106 Резервдик фонддордун каражаттарын бөлүү шарттарында каралбаган максаттарга пайдалануу – 98,5 миң сом;

230303 Кызматкерлердин эмгек акы төлөөлөр жана башка акчалай төлөмдөр боюнча ченемден ашыкча чыгымдар – 5 280,4 миң сом;

230305 ТМБ жана башка чыгымдар боюнча ченемден ашык чыгымдар – 8 237,8 миң сом;

230306 ТМБ ченемден ашыкча запастары жана эсептешүүлөрдөгү каражаттар – 362,9 миң сом, толугу менен эсепке алынуусу тийиш;

240101 Бюджеттерди аткаруудагы башка бузуулар жана кемчиликтер – 8 413,9 миң сом, 5 875,2 миң сом калыбына келтирүүсү тийиш;

310104 Негизги каражаттарды кириштөө тартибин бузуу, негизги каражаттардын эскиришин жана материалдык эмес активдерди эсептөөдөгү бузуулар. Белгиленген тартипте эсепке алынбаган, кириштелбеген мамлекеттик (муниципалдык) мүлктүн болушу – 8 833,2 миң сом толугу менен эсепке алынуусу тийиш, *(аудиттердин жүрүшүндө 253,4 миң сомго эсепке алынган).*

310105 Мүлктүн жана акчалай каражаттардын (зыян келтирүү, жоготуу, уурдоо) кем чыгуусу – 781,6 толугу менен калыбына келтирүүсү тийиш, *(аудиттердин жүрүшүндө 302,9 миң сом калыбына келтирилген);*

310106 Тастыктоочу документтери жок товардык-материалдык баалуулуктарды жана мүлктү эсептен чыгаруу – 361,2 миң сом, толугу менен калыбына келтирилүүсү тийиш;

310203 Мүлктү пайдалануу үчүн ижара акысынын өлчөмүн төмөндөтүү – 4 826,0 миң сом, толугу менен өндүрүлүүсү тийиш;

310207 Мүлктү ижарага берүүдө ижара келишиминин шарттарын сактабоо – 255,9 миң сом, толугу менен өндүрүлүүгө тийиш;

410215 Дебитордук карыздыр боюнча эсеп жүргүзүүдөгү бузуулар – 5 450,6 миң сом, толугу менен калыбына келтирүүсү тийиш, *(аудиттердин жүрүшүндө 36,2 миң сом калыбына келтирилген).*

Жүргүзүлгөн аудиттердин жыйынтыгында, төмөнкү жазылган жагдайларды кошпогондо, Чүй областынын Аламүдүн районунун төмөнкү мекемелеринин

бюджеттеринин аткарылышы жана муниципалдык ишканалардын иштери, бардык олуттуу аспекттеринде, мыйзамдардын талаптарына шайкеш келгендиги аныкталды.

Аламүдүн райондук мамлекеттик администрациясы

2024-жылга чыгымдар сметасы 92 937,4 миң сомго бекитилип, жыл ичинде 75 591,4 миң сомго такталган, кассалык чыгымдар 69 514,9 миң сомду түзсө, накталай чыгымдар 19 681,04 миң сомго аткарылган.

1. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Аудиттин жүрүшүндө негизги каражаттарга тандап алуу жолу менен инвентаризация жүргүзүлүп, жыйынтыгында биринчилик баасы **478,7 миң сом** жана баланстык баасы 251,4 миң сомду инвентардык номери 1510003 “ГАЗ 2411” үлгүсүндөгү кызматтык унаа жетишпестик болуп чыккан.

Аламүдүн райондук мамлекеттик администрациясынын мурдагы башкы эсепчиси берген түшүндүрмөсүнө ылайык “ГАЗ 2411” үлгүсүндөгү кызматтык унаа уурдалып, 2021-жылдын 27-апрелиндеги №МК-ТОП/160 каты аркылуу Октябрь райондук ички иштер бөлүмүнө жөнөтүлгөн. Аудитке берилген материалдардан улам, Октябрь райондук ички иштер бөлүмү тарабынан 2021-жылдын 24-майындагы №20/3-1036 катына ылайык 2021-жылы жана 2021-жылдын 24-майына чейин мезгил аралыгында ГАЗ-2410 унаасы уурдалган эмес деген жооп келген (түшүнүк жана каттардын көчүрмөсү тиркелет).

Сунуштама:

Аудиттин жүрүшүндө жетишпестик деп табылган биринчилик баасы 478,7 миң сом жана баланстык баасы 251,4 миң сомду инвентардык номери 1510003 “ГАЗ 2411” үлгүсүндөгү кызматтык унааны калыбына келтирүү боюнча укук коргоо органдары менен биргеликте иш чаралар аткарылып, жыйынтыгы боюнча маалымат Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын Бишкек шаары, Чүй жана Талас областтары боюнча аймактык бөлүмүнүн дарегине маалымат жиберилсин.

Мындан ары, ТМБ сакталуусун камсыздоо максатында, Кыргыз Республикасынын финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдары тарабынан бухгалтердик эсепти уюштуруу жана жүргүзүү боюнча” Жобонун талаптары сакталсын.

2. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын Энергетика министрлигинин жана Финансы министрлигинин 2023-жылдын 14-ноябрындагы «2023-2024-жылдарга карата бюджеттик уюмдардын жеке керектөөлөрүнө электр, жылуулук энергиясынын жана жаратылыш газынын лимиттерин бекитүү жөнүндө» №01-13/231 жана №138-б биргелешкен буйрук менен бекитилген ченемден тышкары **8 207,7 миң сомго** 2137,4 кВт/саат электр энергиясы пайдаланылган.

Сунуштама:

Мындан ары, бюджеттик каражаттарды рационалдуу жана натыйжалуу пайдалануу максатында, электр энергиясын пайдаланууга бекитилген ченемдер сакталсын.

3. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 30-апрелиндеги № 240 “Кыргыз Республикасынын мамлекеттик органдарынын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын кызматтык жана нөөмөттүк автотранспортун пайдаланууну тартипке келтирүү боюнча чаралар жөнүндө” токтомунун 4 пунктунун 1 бөлүгүнүн талаптарын бузуу менен 2700 куб. см ашкан 2 кызматтык унаа колдонулуп келет.

Сунуштама:

Мындан ары, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 30-апрелиндеги № 240 “Кыргыз Республикасынын мамлекеттик органдарынын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын кызматтык жана нөөмөттүк

автотранспортун пайдаланууну тартипке келтирүү боюнча чаралар жөнүндө” токтомунун талаптары аткарылсын.

Аудит жүргүзгөн мамлекеттик инспектор Т. Курманбеков.

Аламүдүн районунун Өнүктүрүү фонду

2024-жылга бюджеттик каражаттар боюнча жалпы чыгымдар сметасы 2 421,0 миң сом бекитилип, кассалык чыгымдары 2 060,4 миң сомду түзгөн, Социалдык жана инфраструктуралык долбоорлорго 17 129,0 миң сом бекитилип кассалык чыгымдары 39 250,0 миң сомду түзгөн, өзгөчө кырдаалдарды алдын алуу жана жоюу боюнча долбоорлорго 450,0 миң сом бекитилген, кассалык чыгымдар жүргүзүлгөн эмес.

1. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2023-жылдын 16-январындагы №20 токтому менен бекитилген “Региондорду өнүктүрүү фонддору жөнүндө” Типтүү жобонун 12-пунктун бузуу менен, Аламүдүн районунун өнүктүрүү фондунун байкоочу кеңешинин чыккан чечиминин негизинде (2024-жылдын 26-августундагы №4 протоколу), Аламүдүн райондук ички иштер бөлүмүнүн имаратын оңдоп түзөөгө **2 538,7 миң сом** бөлүнгөн.

Сунуштама:

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2023-жылдын 16-январындагы №20 токтому менен бекитилген “Региондорду өнүктүрүү фонддору жөнүндө” Типтүү жобонун 12-пунктун бузууга жол берген кызматкерлердин жоопкерчилиги каралсын.

Мындан ары Фонддун каражаттарын колдонууда, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2024-жылдын 11-сентябрындагы №554 “Региондорду өнүктүрүү фонддорунун маселелери жөнүндө” токтомунун талаптары сакталсын.

Аудит жүргүзгөн мамлекеттик инспектор Г.Аширова.

Аламүдүн районунун Сүймөнкул Чокморов айыл өкмөтү

Административдик территориялык реформадан кийин (Ала-Арча жана Октябрь) С. Чокморов айыл өкмөтүнүн 2024-жылга карата кирешелер бөлүгү активдер, милдеттенмелер жана атайын эсептин каражаттары менен кошулуп жалпы план 112 883,7 миң сомго такталып бекитилген, кирешенин накталай түшүүсү 122 153,8 миң сомго камсыздалып, план 108,2% аткарылган же 9 270,1 миң сомго пландан ашыкча киреше түшкөн.

Чыгымдар боюнча план 126 486,4 миң сомго такталып бекитилсе, кассалык чыгымдары 92 523,6 миң сомго аткарылып, накталай чыгымдар 46 794,0 миң сомду түзгөн.

1. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын “Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасы жөнүндө” конституциялык Мыйзамынын талаптарын бузуу менен, 2023-жылга бюджеттин аткарылышына жүргүзүлгөн аудиттин жыйынтыгы боюнча жиберилген жазма буйрук толук кандуу аткарылган эмес, тактап айтканда:

-Сүймөнкул Чокморов (Ала-Арча) айыл өкмөтү боюнча 2-пунктунда көрсөтүлгөн 8,7 миң сом киреше салыгы кармалган эмес. Ошондой эле, 9-пунктунда көрсөтүлгөн 388,1 миң сом акча каражаты өндүрүлгөн эмес.

-Октябрь айыл өкмөтү боюнча жазма буйруктун 1-пунктунда көрсөтүлгөн 74,9 миң сомдук киреше салыгы толугу менен өндүрүлгөн эмес.

Сунуштама:

Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын Бишкек шаары, Чүй жана Талас областтары боюнча аймактык бөлүмүнүн мурдагы аудиттин жыйынтыгы боюнча жиберилген жазма буйругун аткарбаган кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын.

Милдеттүү түрдө аткарылууга тийиш болгон жазма буйруктарды аткарууда, Кыргыз Республикасынын “Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасы жөнүндө”

конституциялык Мыйзамынын талаптары сакталсын. Мурдагы аудитте аныкталган киреше салыгы боюнча кармалбаган 8,7 миң сомду, жана 388,1 миң сомду өндүрүү боюнча иш-чаралар жүргүзүлсүн.

2. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2024-жылдын 7-февралындагы №52 “Пилоттук режимде административдик-аймактык реформа жүргүзүү мезгилинде Кыргыз Республикасынын жергиликтүү өз алдынча башкаруусунун аткаруу органдарынын ишин уюштуруу жөнүндө” токтомунун талаптарын бузуу менен “Азат” муниципалдык ишканасына “Ак-Булак-Суу” суу колдонуучулар ассоциациясынын иш кагаздары жана негизги каражаттары өткөрүлүп алынган эмес.

Сунуштама:

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2024-жылдын 7-февралындагы №52 “Пилоттук режимде административдик-аймактык реформа жүргүзүү мезгилинде Кыргыз Республикасынын жергиликтүү өз алдынча башкаруусунун аткаруу органдарынын ишин уюштуруу жөнүндө” токтомунун талаптарына ылайык тез арада “Азат” муниципалдык ишканасына “Ак-Булак-Суу” суу колдонуучулар ассоциациясынын иш кагаздарын жана негизги каражаттарын өткөрүп алуу боюнча иш чаралар жүргүзүлсүн.

3. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

2024-жылы АЧЖМФ жерлеринин ижара боюнча түзүлгөн келишимдердин суммасы 1 811,2 миң сомду түзгөн, ошону менен бирге АЧЖМФ жерлеринин ижара акысы боюнча кирешелер планы 786,0 миң сомго бекитилген, же 2024-жылга аталган кирешелер булагы боюнча жалпы план орто эсеп менен **1 025,2 миң сомго** негизсиз төмөндөтүлгөн.

Сунуштама:

Мындан ары, айыл өкмөткө тиешелүү мүлктү ижарага берүү боюнча кирешелердин финансылык жылга план-болжолу, ижара боюнча түзүлгөн келишимдердин жалпы суммасын эске алуу менен түзүлсүн.

4. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

АТРнын алкагында жоюлган Октябрь айыл өкмөтүнүн иш кагаздары С.Чокморов айыл өкмөтү тарабынан 2024-жылы актынын негизинде кабыл алынган. Аудит учурунда Октябрь айыл өкмөтүнүн бухгалтердик иш кагаздарын кабыл алган чыгымдар боюнча башкы адиси М. Эмилбеков тарабынан көрсөтүп бере алган жок. Жыйынтыгында Октябрь айыл өкмөтү боюнча бюджетинин түзүлүшүнө жана аткарылышына аудит жүргүзүүгө мүмкүнчүлүк болгон жок.

Сунуштама:

Октябрь айыл өкмөтүнүн АТРга чейинки бухгалтердик иш кагаздары тез арада, калыбына келтирилсин.

5. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2017-жылдын 29-сентябрындагы №626 токтому менен бекитилген «Казыналыктын бирдиктүү эсеп системасындагы депозиттик эсептерде топтолгон бюджеттик мекемелердин каражаттары жөнүндө» Жобонун 4-пунктун бузуу менен, 2024-жылдын 31-декабрына карата 3 жылдан узак мөөнөттө талап кылынбаган **684,9 миң сом** депозиттик каражаттар айыл өкмөттүн бюджетине өндүрүлгөн эмес.

Сунуштама:

2024-жылдын 31-декабрына карата 3 жылдан узак мөөнөттө талап кылынбаган 6849 миң сом депозиттик каражаттар бюджетке өндүрүлсүн. Мындан ары, депозиттик эсептеги каражаттарды колдонуу бөлүгүндө, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2025-жылдын 31-майындагы № 302 токтому менен бекитилген «Бирдиктүү казыналык эсеп системасындагы депозиттик эсептерде топтолгон бюджеттик мекемелердин каражаттары жөнүндө» Жобонун талаптары сакталсын.

6. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексинин 24-беренесинин 4-бөлүгүнүн 4-пунктун бузуу менен, 2024-жылы Резервдик фонддун каражаттарынын эсебинен **98,5 миң сомго** баннер сатылып алынган.

Сунуштама:

Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексинин талаптарын бузуу менен Резервдик фонддун каражаттарын колдонууга жол берген кызматкерлердин жоопкерчилиги каралсын. Мындан ары, Резервдик фонддун каражаттарын колдонууда, Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексинин талаптары так сакталсын.

7. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдын 5-августундагы №451 токтому менен бекитилген “Жергиликтүү өзүн өзү башкаруу органдарынын штаттык санынын” Типтик структурасын жана Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2024-жылдын 7-февралындагы №52 токтому менен бекитилген “Айыл өкмөтүнүн штаттык санынын чегин” бузуу менен, турак-жай жана коммуналдык кызмат көрсөтүүлөр бөлүмүнө ашыкча 6 штаттык бирдик бекитилип, 2024-жылы жалпы **667,6 миң сомго** эмгек акы чегерилген, анын ичинде социалдык төлөмдөр 98,0 миң сомду түзгөн.

Сунуштама:

Айыл өкмөттүн штаттык ырааттамасы, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2026-жылдын 10-февралындагы № 81 токтому менен бекитилген “Айыл өкмөтүнүн штаттык санынын чегине” шайкеш келтирилсин.

8. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын Президентинин 2022-жылдын 1-августундагы №266 “Кыргыз Республикасынын мамлекеттик жарандык кызматчыларына жана муниципалдык кызматчыларына эмгек акы төлөө шарттары жөнүндө” Жарлыгында каралбаган сый акылар катары **543,2 миң сом** чегерилген, анын ичинде социалдык төлөмдөр 79,9 миң сомду түзгөн.

Сунуштама:

Мындан ары, кызматкерлерге айлык акы чегерүүдө Кыргыз Республикасынын Президентинин 2022-жылдын 1-августундагы №266 “Кыргыз Республикасынын мамлекеттик жарандык кызматчыларына жана муниципалдык кызматчыларына эмгек акы төлөө шарттары жөнүндө” Жарлыгынын талаптары сакталсын, жана Жарлыкта каралбаган чегерүүлөр токтотулсун.

9. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

С. Чокморов айыл өкмөтүнүн кызматкерлеринен январь жана август айларында транспортко жана тамактануу үчүн чегерилген компенсациялардан **60,8 миң сом** киреше салыгы кармалып, ошону менен бирге Кыргыз Республикасынын Салык кодексинин 202-беренесин бузуу менен, бюджетке которулган эмес (тизме тиркелет).

Сунуштама:

Тизмедеги кызматкерлерден кармалган 60,8 миң сом киреше салыгы тиешелүү бюджетке которулсун. Мындан ары, салык төлөмдөрүн аткарууда, Кыргыз Республикасынын Салык кодексинин талаптары сакталсын.

10. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 1999-жылдын 25-ноябрындагы № 642 токтому менен бекитилген “Эмгек акынын орточо өлчөмүн эсептөөнүн” Эрежелеринин талаптарын бузуу менен кызматкерлер эмгек өргүүгө чыгууда ден-соолугун чыңдоо катары ашыкча 38,6 миң сом, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2024-жылдын 19-мартындагы №123 токтому менен бекитилген “Он үчүнчү эмгек акыны эсептөөнүн” Тартибинин талаптарын талаптарын бузуу менен 13-айлык катары ашыкча 2,3 миң сом, жана Кыргыз Республикасынын Президентинин 2022-жылдын 1-августундагы №266 “Кыргыз Республикасынын мамлекеттик жарандык кызматчыларына жана муниципалдык

кызматчыларына эмгек акы төлөө шарттары жөнүндө” Жарлыгынын талаптарын бузуу менен транспорттук чыгымдар жана тамактануу үчүн компенсация катары ашыкча 15,2 миң сом, чегерилген, жалпысы **56,1 миң сом** ашыкча чегерилген.

Сунуштама:

Мындан ары, кызматкерлерге эмгек акыларын чегерүүдө Кыргыз Республикасынын Президентинин 2022-жылдын 1-августундагы №266 “Кыргыз Республикасынын мамлекеттик жарандык кызматчыларына жана муниципалдык кызматчыларына эмгек акы төлөө шарттары жөнүндө” Жарлыгынын талаптары, ал эми 13-айлык акынынын көлөмүн эсептөөдө Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2024-жылдын 19-мартындагы №123 токтому менен бекитилген “Он үчүнчү эмгек акыны эсептөөнүн” Тартибинин талаптары сакталсын.

11. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Аудит мезгилинде, Кыргыз Республикасынын «Мамлекеттик жарандык кызмат жана муниципалдык кызмат жөнүндө» Мыйзамынын талаптарын бузуу менен АТР учурунда кыскартылган 9 кызматкерге 279,5 миң сом айлык акы чегерилбей калган.

Сунуштама:

Мындан ары, айыл өкмөттө муниципалдык кызматтык орундар кыскартылганга байланыштуу кызматкерлерди жумуштан бошотууда, Кыргыз Республикасынын «Мамлекеттик жарандык кызмат жана муниципалдык кызмат жөнүндө» Мыйзамынын талаптары сакталсын.

12. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

2024-жылы Ала-Арча айыл өкмөтү тарабынан аткаруучу “Аккана” ЖЧКнун дарегине 4833,5 миң сом которулган, жана 2024-жылдын ичинде аткаруучу тарабынан 4 819,2 миң сомго аткарылган иштин актысы тапшырылган, же болбосо 2024-жылдын аягына “Аккана” ЖЧКнун 14,3 миң сомго дебитордук карызы калган. Бирок, Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдары тарабынан бухгалтердик эсепти уюштуруу жана жүргүзүү боюнча” Жобонун 7-главасынын 3-параграфынын талаптары бузуу менен, 2024-жылдын 31-декабрына карата “АККАНА” ЖЧКнун **14,3 миң сом** дебитордук карызы бухгалтердик эсеп-кысаптын тийиштүү эсептеринде калдык катары чагылдырылбай, жашырылган.

Ошондой эле, 2024-жылы “Ала-Арча” муниципалдык ишканасынын дарегине Ала-Арча айыл өкмөтү 700,0 миң сом жана С.Чокморов айыл өкмөтү 9 405,8 миң сом, жалпысы 10 105,8 миң сом ар кандай кызмат аткарууга которулган, ал эми муниципалдык ишкана тарабынан 8 598,8 миң сомго эркин түрдө акты түзүлгөн, же болбосо 2024-жылдын аягына 1 507,0 миң сомго муниципалдык ишкананын дебитордук карызы калган.

Бирок, Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдары тарабынан бухгалтердик эсепти уюштуруу жана жүргүзүү боюнча” Жобонун 7-главасынын 3-параграфынын талаптары бузуу менен, 2024-жылдын 31-декабрына карата “Ала-Арча” муниципалдык ишканасынын **1 507,0 миң сом** дебитордук карызы бухгалтердик эсеп-кысаптын тийиштүү эсептеринде калдык катары чагылдырылбай, жашырылган.

Сунуштама:

Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдары тарабынан бухгалтердик эсепти уюштуруу жана жүргүзүү боюнча” Жобонун 7-главасынын 3-параграфынын талаптарын бузуу менен, 2024-жылдын 31-декабрына карата айыл өкмөттүн 1 521,3 миң сомго дебитордук карыздарын жашырууга жол берген кызматкерлердин жоопкерчилиги каралсын.

Бухгалтердик эсеп боюнча тийиштүү бухгалтердик жүгүртүүлөр аткарылып “АККАНА” ЖЧКнун 14,3 миң сом дебитордук карызы жана “Ала-Арча” муниципалдык ишканасынын 1 507,0 миң сом дебитордук карыздары эсепке калыбына келтирилсин, жана айыл өкмөткө өндүрүлсүн.

Мындан ары, дебитордук карыздарды эсепке алууда Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдары тарабынан бухгалтердик эсепти уюштуруу жана жүргүзүү боюнча” Жобонун талаптары сакталсын.

13. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

2024-жылы кызматкерлерге эсепке берилген каражаттардан 117,4 миң сомго авансалык отчеттор тапшырылбай келген, же болбосо 2024-жылдын 31-декабрына карата кызматкерлердин эсепке алган каражаттар боюнча 117,4 миң сомго дебитордук карыздары калган.

Бирок, Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдары тарабынан бухгалтердик эсепти уюштуруу жана жүргүзүү боюнча” Жобонун 7-главасынын 3-параграфынын талаптарын бузуу менен, кызматкерлердин **117,4 миң сомго** дебитордук карыздары бухгалтердик эсеп-кысаптын тийиштүү эсептеринде калдык катары чагылдырылбай, жашырылган (кызматкерлердин тизмеси тиркелет).

Сунуштама:

Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдары тарабынан бухгалтердик эсепти уюштуруу жана жүргүзүү боюнча” Жобонун 7-главасынын 3-параграфынын талаптарын бузуу менен, 2024-жылдын 31-декабрына карата кызматкерлердин дебитордук карыздарын жашырууга жол берген кызматкерлердин жоопкерчилиги каралсын.

Бухгалтердик эсеп боюнча тийиштүү бухгалтердик жүгүртүүлөр аткарылып тизмедеги кызматкерлердин 117,4 миң сомго дебитордук карыздары эсепке калыбына келтирилсин, жана кызматкерлерден өндүрүлсүн.

Мындан ары, дебитордук карыздарды эсепке алууда Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдары тарабынан бухгалтердик эсепти уюштуруу жана жүргүзүү боюнча” Жобонун талаптары сакталсын.

14. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” 10-беренесинин талаптарын бузуу менен 920,7 миң сомго курулуш иштерин сатып алууда сатып алуу жол-жоболору жүргүзүлгөн эмес.

Сунуштама:

Кыргыз Республикасынын «Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө» Мыйзамынын талаптарын бузуу менен сатып алууларга жол берген кызматкерлердин жоопкерчилиги мыйзамга ылайык каралсын.

Мындан ары, сатып алуулар жол-жоболорун жүргүзүү бөлүгүндө, Кыргыз Республикасынын «Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө» Мыйзамынын талаптары сакталсын.

15. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдары тарабынан бухгалтердик эсепти уюштуруу жана жүргүзүү боюнча” Жобонун 6-главасынын 1-параграфынын талаптарын бузуу менен, жоюлган Ала-Арча айыл өкмөтү боюнча 7 836,0 миң сом жана Октябрь айыл өкмөтү боюнча 688,6 миң сом, жалпы **8 524,6 миң сомдук** бүтпөгөн курулуштар жаңы уюштурулган Сүймөнкул Чокморов айыл өкмөтүнүн

бухгалтердик эсеп-кысаптын 3114 «Бүтпөй калган курулуштар» эсебинде кириштелген эмес.

Сунуштама:

Бухгалтердик эсеп-кысапта тийиштүү оңдоп-түзөө жүргүртүүлөрү аткарылып, жалпы баасы 8 524,6 миң сомдук бүтпөгөн курулуштар С.Чокморов айыл өкмөтүнүн бухгалтердик эсеп-кысаптын 3114 «Бүтпөй калган курулуштар» эсебинде кириштелсин.

Мындан ары, ТМБ эсепке алууда Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдары тарабынан бухгалтердик эсепти уюштуруу жана жүргүзүү боюнча” Жобонун талаптары сакталсын.

16. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2023-жылдын 27-сентябрындагы №5-Б буйругу менен бекитилген Кыргыз Республикасынын Бюджеттик классификациясынын талаптарын бузуу менен 2221 «Мүлктү учурдагы оңдоого кеткен чыгымдар» беренеси аркылуу 55,2 миң сомго сатылып алынган негизги каражаттар (алюминий радиаторлор) сатылып алынган

Ошону менен бирге Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдары тарабынан бухгалтердик эсепти уюштуруу жана жүргүзүү боюнча” Жобонун 6-главасынын 1-параграфынын талаптарын бузуу менен **55,2 миң сомго** сатылып алынган негизги каражаттар (алюминий радиаторлор), бухгалтердик эсеп-кысапта негизги каражат катары кириштелбестен, накталай чыгымдарда чагылдырылган.

Сунуштама:

Чыгымдар сметасынын 2221 «Мүлктү учурдагы оңдоого кеткен чыгымдар» беренесинен 55,2 миң сом максатсыз пайдаланууга жол берген кызматкерлердин жоопкерчилиги каралсын. Бухгалтердик эсеп боюнча тийиштүү бухгалтердик жүргүртүүлөр аткарылып, 55,2 миң сомго сатылып алынган негизги каражаттар (алюминий радиаторлор), бухгалтердик эсеп-кысапта негизги каражат катары кириштелсин.

Мындан ары, бюджеттик каражаттарды колдонуу бөлүгүндө Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2023-жылдын 27-сентябрындагы № 5-Б буйругу менен бекитилген Кыргыз Республикасынын Бюджеттик классификациясынын талаптары, жана ТМБ эсепке алуу бөлүгүндө Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдары тарабынан бухгалтердик эсепти уюштуруу жана жүргүзүү боюнча” Жобонун талаптары сакталсын.

17. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

2025-жылдын 1-январындагы көмүрдү чыгыштоо боюнча актыга ылайык 2024-жылдын ноябрь жана декабрь айларында 31 тонна көмүр сарпталган, ошол эле учурда, 2024-жылдын ноябрь декабрь айларындагы көмүрдү таратуу тизмегине ылайык, ноябрь жана декабрь айларында 22,0 тонна көмүр таратылган, башкача айтканда актыда көрсөтүлгөн 9 тонна көмүрдүн сарпталганы тастыкталбай, баасы **50,3 миң сомду** түзгөн 9 тонна көмүр эсептен негизсиз чыгарылган.

Сунуштама:

50,3 миң сомго эсептен негизсиз чыгарылган 9 тонна көмүр жооптуу кызматкерлердин эсебинен калыбына келтирилсин. Мындан ары, ТМБ сакталышын камсыз кылуу максатында, Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдары тарабынан бухгалтердик эсепти уюштуруу жана жүргүзүү боюнча” Жобонун талаптары сакталсын.

18. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдын 3-ноябрындагы № 694 токтому менен бекитилген “Бюджеттик мекемелерди каржылоодо жылдык отчеттор боюнча эсептөөлөрдө товардык-материалдык баалуулуктардын нормативден ашыкча запастарын жана каражаттар калдыктарын эсепке алууну жүргүзүүнүн тартиби жөнүндө” Нускаманы бузуу менен, 2024-жылдын аягына карата **106,6 миң сомго** көмүрдүн калдыктары эсепте калган.

Сунуштама:

2026-жылга карата бюджеттин чыгымдар боюнча бөлүгүнүн 2224 беренеси 106,6 миң сомго азайтуу менен такталып бекитилсин. Мындан ары, товардык-материалдык баалуулуктардын нормативден ашыкча запастарынын, ошондой эле эсепке алынууга тийиштүү дебитордук карыздардын болушуна жол берилбесин. Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдын 3-ноябрындагы №694 токтому менен бекитилген “Бюджеттик мекемелерди каржылоодо жылдык отчеттор боюнча эсептөөлөрдө товардык-материалдык баалуулуктардын нормативден ашыкча запастарын жана каражаттар калдыктарын эсепке алууну жүргүзүүнүн тартиби жөнүндө” Нускаманын талаптары сакталсын.

19. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

“Кыргыз почтасы” ААКнун Аламүдүн райондук филиалына которулган 406,4 миң сомдун, “Кыргыз почтасы” ААКнун Аламүдүн райондук филиалы тарабынан таратуу жөнүндө 349,4 миң сомго отчет тапшырылган, же болбосо 2024-жылдын 31-декабрына карата “Кыргыз почтасы” ААКнун Аламүдүн райондук филиалынын 57,0 миң сом дебитордук карызы калган.

Бирок, Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдары тарабынан бухгалтердик эсепти уюштуруу жана жүргүзүү боюнча” Жобонун 7-главасынын 3-параграфынын талаптарын бузуу менен, 2024-жылдын 31-декабрына карата “Кыргыз почтасы” ААКнун Аламүдүн райондук филиалынын **57,0 миң сом** дебитордук карызы бухгалтердик эсептен негизсиз чыгарылган, же жашырылган.

Сунуштама:

2024-жылдын 31-декабрына карата “Кыргыз почтасы” ААКнун Аламүдүн райондук филиалынын 57,0 миң сом дебитордук карызы бухгалтердик эсептен негизсиз чыгарууга жол берген кызматкерлердин жоопкерчилиги каралсын.

Бухгалтердик эсеп-кысапта тийиштүү ондоп-түзөө жүгүртүүлөрү аткарылып, “Кыргыз почтасы” ААКнун Аламүдүн райондук филиалынын 57,0 миң сом дебитордук карызы бухгалтердик эсепте калыбына келтирилип, өндүрүлсүн.

Мындан ары, дебитордук карыздарды эсепке алууда Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансылык отчеттуулукту жүргүзүү боюнча жобону бекитүү жөнүндө” жобосунун талаптары так сакталсын.

20. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Аламүдүн райондук сотунун 2024-жылдын 3-июнундагы №ГД1560-24-Ч1 чечиминин негизинде “Ак-Булак-Суу” суу колдонуучулар ассоциациясынын (АВП) Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин алдындагы **5 875,2 миң сомдук** карызы айыл өкмөттүн бюджетинин жана Ак-Булак-Суу” суу колдонуучулар ассоциациясынын эсебинен төлөнсүн деп чыкканына карабастан, толугу менен айыл өкмөттүн бюджетинин эсебинен төлөнгөн, жана жергиликтүү бюджеттин жоготуусу болуп эсептелет.

Сунуштама:

Аламүдүн райондук сотунун 2024-жылдын 3-июнундагы №ГД1560-24-Ч1 чечиминин негизинде “Ак-Булак-Суу” суу колдонуучулар ассоциациясынын эсебинен 5 875,2 миң сом өндүрүлсүн.

Мындан ары, айыл өкмөтүнүн түзүмүндө турбаган мекемелерге насыя алууга кепилчилик берүүгө, жана айыл өкмөттүн бюджетинин жоготууларына жол берилбесин.

21. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Сүймөнкул Чокморов айыл өкмөтү менен конкурсунун жеңүүчүсү «Агат КГ-строй» ЖЧК (Аткаруучу) менен 6 483,9 миң сомго 2024-жылдын 22-ноябрындагы №235 келишим түзүлүп, жумуш 754,6 миң сомго аткарылган. Келишимдин шарттарына ылайык, Аткаруучу тарабынан жумушту аяктоо мөөнөттөрү сакталбаса, келишимдин суммасынан 1% айып төлөм эсептелет деп бекитилген, жана аудиттин жүрүшүндө «Агат КГ-строй» ЖЧК **64,8 миң сом** айып төлөм эсептелген.

Сунуштама:

Аудиттин жүрүшүндө Аткаруучуга эсептелген 64,8 миң сом айып төлөм «Агат КГ-строй» ЖЧКнун эсебинен өндүрүлсүн, ошону менен бирге Аткаруучуга, келишимдеги милдеттемелер толугу менен аткаруу боюнча талаптар коюлсун.

22. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 30-апрелиндеги “Кыргыз Республикасынын мамлекеттик органдарынын жана жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын кызматтык жана нөөмөттүк автотранспортун пайдаланууну тартипке келтирүү боюнча чаралар жөнүндө” №240 токтомунун 2 пунктун бузуу менен Сүймөнкул Чокморов айыл өкмөтүнүн эсебинде 2 жеңил автоунаа катталган.

Сунуштама:

Мындан ары, жеңил автоунаанын санынын ченемин сактоо максатында, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 30-апрелиндеги “Кыргыз Республикасынын мамлекеттик органдарынын жана жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын кызматтык жана нөөмөттүк автотранспортун пайдаланууну тартипке келтирүү боюнча чаралар жөнүндө” №240 токтомунун талаптары сакталсын.

23. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

2025-жылдын 1-январына карата АЧЖМФнун жерлерин иштетүү үчүн ижара акысынын өндүрүлбөй калган суммасы 994,5 миң сомду түзүп, жылдын башына салыштырмалуу 754,0 миң сомго өскөн. Ошону менен бирге, айыл өкмөттүн жетекчилиги тарабынан, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2007-жылдын 22-июнундагы № 243 токтому менен бекитилген “Айыл чарба жерлеринин мамлекеттик фондунун жерлерин ижарага берүү шарттары жана тартиби тууралуу” Типтүү тартибинин талаптарын аткаруу боюнча иштиктүү чаралар көрүлбөй, карыздары бар ижарачыларга финансылык санкциялар эсептелбей, милдеттерин аткаруу боюнча таасир этүү чаралары аткарылган эмес.

Аудит учурунда, АЧЖМФнун жерлеринин ижарачыларына, түзүлгөн келишимдин талаптарына ылайык, ижара акылары боюнча карыздарга **41,9 миң сом**, айып-төлөм (пеня) эсептелди (тизмеси тиркелет).

Сунуштама:

АЧЖМФ жерлеринин ижара акысы, анын ичинде айыптык санкциялар боюнча карыздарды өндүрүү боюнча иштиктүү иш-чаралар жүргүзүлсүн. Аудит учурунда тизмедеги ижарачыларга эсептелген 41,9 миң сом айып-төлөмдөрдү өндүрүү боюнча иштиктүү чаралар аткарылсын.

24. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

АЧЖМФ жерлеринин ижарага келишимдерин түзүүдө, өткөрүлгөн аукциондун жыйынтыктары эске алынбай, Кубатбек уулу Маратбек менен келишим 4,9 миң сомго аукциондун баасынан кем, жана А.А. Турусбеков менен келишим 0,9 миң сомго аукциондун баасынан кем түзүлүп, бюджетин бюджеттин жоготуулары жалпы **5,8 миң сомду** түзгөн.

Сунуштама:

Кубатбек уулу Маратбек менен түзүлгөн келишимге 4,9 миң сомго А.А. Турусбеков менен түзүлгөн келишимге 0,9 миң сомго оңдоолор киргизилип, 5,8 миң сом

ижарачылардан өндүрүлсүн. Мындан ары, айыл өкмөттүн бюджетинин жоготууларын болтурбоо максатында, АЧЖМФ жерлеринин ижарага келишимдери өткөрүлгөн аукциондордун негизинде түзүлүүсү камсыздалсын.

25. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

“Айсер Групп” ЖЧК тарабынан “Бал балакай” бала бакчасынын дарегине 1 065,1 миң сомго тамак-аш жеткирилген, ошону менен бирге бухгалтердик эсеп-кысапта, 811,6 миң сомго кириштелген, башкача айтканда Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдары тарабынан бухгалтердик эсепти уюштуруу жана жүргүзүү боюнча” Жобонун 6-главасынын 11-параграфынын талаптарын бузуу менен **253,5 миң сомго** тамак-аш аз кириштелген.

Ошол эле, учурда айыл өкмөтүнүн жолдомо баракчаларында жана кабыл алуу-өткөрүп берүү актыларында колдору коюлган.

Жетишпестик боюнча аудиттин материалдары укук коргоо органдарына өткөзүлүп, бүгүнкү күнгө 253,5 миң сом бюджетке калыбына келтирилген.

Сунуштама:

Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдары тарабынан бухгалтердик эсепти уюштуруу жана жүргүзүү боюнча” Жобонун талаптарын бузуу менен тамак-ашты 253,5 миң сомго аз кириштегенге жол берген кызматкерлердин жоопкерчилиги каралсын.

Жетишпестик боюнча аудиттин материалдары укук коргоо органдарына өткөзүлүп, бүгүнкү күнгө 253,5 миң сом бюджетке калыбына келтирилгени эске алынсын.

Мындан ары, ТМБ эсепке алууда Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдары тарабынан бухгалтердик эсепти уюштуруу жана жүргүзүү боюнча” Жобонун талаптары сакталсын.

26. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын “Билим берүү жөнүндө” мыйзамынын 28-беренесинин 6 пунктунун талаптарын бузуу менен, Сүймөнкул Чокморов айыл өкмөтүнүн 2024-жылдын чыгымдар сметасынын планына 2218 “Тамак-Аш сатып алуу” беренесине мектепке чейинки мекемелер бөлүгүнө 7 064,0 миң сомго смета такталган, кассалык чыгымдар **4 977,4 миң сомду** түзгөн.

Сунуштама:

Мындан ары, мектепке чейинки билим берүү уюмдарында тамактанууну уюштурууда Кыргыз Республикасынын “Билим берүү жөнүндө” Мыйзамынын талаптары жетекчиликке алынсын.

27. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Айыл өкмөтүндө бухгалтердик эсепке алуу жана отчеттуулук Кыргыз Республикасынын “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Мыйзамынын, Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдары тарабынан бухгалтердик эсепти уюштуруу жана жүргүзүү боюнча” Жобонун талаптарына жооп бербейт, тактап айтканда материалдык жоопту адамдар менен келишим түзүлгөн эмес, кызматкерлер тарабынан эсепке алынган каражаттар боюнча авансалык отчеттор белгиленген мөөнөттө тапшырылбайт, Жободо бекитилген материалдык отчеттор аткарылбай, материалдык баалулуктарга контролдук иш-чаралар тийиштүү деңгээлде аткарылбай, кызмат аткаруучулар жана ТМБ жеткирүүчүлөрү менен өз-ара эсептешүү актылары түзүлбөй келет.

Сунуштама:

Айыл өкмөтүндө бухгалтердик эсепке алуу жана отчеттуулук Кыргыз Республикасынын “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Мыйзамынын, Кыргыз Республикасынын

Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдары тарабынан бухгалтердик эсепти уюштуруу жана жүргүзүү боюнча” Жобонун талаптарына жооп бербеген абалга алып келген кызматкерлердин жоопкерчилиги каралсын.

Бухгалтердик эсеп-кысап жана отчеттуулук Кыргыз Республикасынын “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Мыйзамынын, Кыргыз Республикасынын Бюджеттик классификациясы жана Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдары тарабынан бухгалтердик эсепти уюштуруу жана жүргүзүү боюнча” Жобонун талаптарына шайкеш келтирилсин.

Аудит жүргүзгөн мамлекеттик инспектор Т.Курманбеков

Сүймөнкул Чокморов айыл өкмөтүнүн “Ала-Арча” муниципалдык ишканасы

Муниципалдык ишкананын 2024-жылы жалпы кирешеси 9 351,4 миң сомго камсыздалса, ишмердүүлүктүн жыйынтыгында чыгашасы жалпы 9 351,4 миң сомду түзүп, жылдын жыйынтыгы менен ишкана пайда жана зыян тарткан эмес.

1. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы №301 токтому менен бекитилген “Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталдагы катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык пайызы мамлекетке таандык болгон чарбакер коомдор, анын ичинде алардын туунду чарбалык коомдору тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун” Типтүү тартибинин талаптарын бузуу менен, сатып алуу жол-жоболору өткөрүлбөстөн 2 709,4 миң сомго ТМБ сатылып алынган.

Сунуштама:

Сатып алуу жол-жоболору боюнча коюлган талаптары сакталбастан, сатып алууларга жол берген кызматкерлердин жоопкерчилиги мыйзамга жараша каралсын. Мындан ары мамлекеттик сатып алууларда, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы № 301 токтому менен бекиген “Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталдагы катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык % мамлекетке таандык болгон чарбакер коомдор, анын ичинде алардын туунду чарбалык коомдору тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун” Типтүү тартибинин талаптарын аткарылсын.

2. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2018-жылдын 12-июнундагы №281 токтому менен бекитилген “Кыргыз Республикасында чарбакер субъекттердин жана бюджеттик мекемелердин кассалык операцияларды жүргүзүү” Тартибинин талаптарын бузуу менен 2024-жылы накталай акча каражаттарынын жүгүртүүсүн алып баруу үчүн кассалык китепчеси жүргүзүлгөн эмес, жана кассалык операцияларга жүргүзүлгөн аудиттин жыйынтыгында ишкананын кассири кызматын аркалаган Жусуп кызы Айгеримдин жоопкерчилигинен **49 420,0 сом** накталай акча каражаттары жетишпестик деп аныкталган.

Аудиттин жүрүшүндө, Жусуп кызы Айгеримдин ишкананын кассасына накталай түрүндө 49 420 сомду калыбына келтирген.

Сунуштама:

Аудиттин жүрүшүндө, Жусуп кызы Айгеримдин ишкананын кассасына, жетишпестик деп аныкталган 49 420 сомду накталай түрүндө калыбына келтиргени эске алынсын, жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2018-жылдын 12-июнундагы №281 токтому менен бекитилген “Кыргыз Республикасында чарбакер субъекттердин жана бюджеттик мекемелердин кассалык операцияларды жүргүзүү” Тартибинин талаптарын бузууга жол берген кызматкерлердин жоопкерчилиги каралсын.

Мындан ары, кассалык операцияларды аткарууда жана накталай акча каражаттарын жүгүртүүнү эсепке алууда, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2018-жылдын 12-

июнундагы №281 токтому менен бекитилген “Кыргыз Республикасында чарбакер субъекттердин жана бюджеттик мекемелердин кассалык операцияларды жүргүзүү” Тартибинин жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2013-жылдын 11-ноябры № 609 токтому менен бекитилген “Чакан ишкердик субъекттеринин бухгалтердик эсепти жана отчеттуулукту жүргүзүү” Эрежелеринин талаптары сакталсын.

3. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын Эмгек кодексинин 284-беренесин бузуу менен, кызматты аркалоодо материалдык баалуулуктар менен байланышкан кызмат адамдары менен (башкы бухгалтер, кассирлер, ж.б.) толук материалдык жоопкерчилик жөнүндө келишимдер түзүлгөн эмес.

Сунуштама:

Кыргыз Республикасынын 2025-жылдын 23-январындагы №23 Эмгек кодексинин 132-беренесинин талаптарына ылайык, кызматтык милдетине акча же материалдык баалуулуктарды тейлөө кирген кызматкерлер менен толук материалдык жоопкерчилик жөнүндө келишимдер түзүлсүн.

4. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети менен Кыргыз Республикасынын Улуттук Банкынын 2022-жылдын 16-декабрындагы “Мамлекеттик жана муниципалдык кызмат көрсөтүүлөр үчүн төлөмдөрдү накталай эмес формада кабыл алуу жөнүндө” №680/66-6 токтомунун сунуштарын аткаруу боюнча иш чаралар аткарылбай, 2024-жылы калкка көрсөтүлгөн кызматтар үчүн накталай түрдө төлөмдөр жана накталай акча каражаттарынын жүгүртүүлөр орун алган.

Сунуштама:

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети менен Кыргыз Республикасынын Улуттук Банкынын 2022-жылдын 16-декабрындагы №680/66-6 “Мамлекеттик жана муниципалдык кызмат көрсөтүүлөр үчүн төлөмдөрдү накталай эмес формада кабыл алуу жөнүндө” токтомуна ылайык калкты накталай эмес төлөмдөрдүн ар кандай формаларын жана инструменттерин колдонуу менен кызмат көрсөтүүлөр үчүн төлөмдөрдү үзгүлтүксүз төлөө мүмкүнчүлүгү, жана накталай акча каражаттарынын жүгүртүүсүн минималдаштыруу камсыздалсын.

5. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

2024-жылы айыл өкмөт тарабынан Кыргыз Республикасынын 2004-жылдын 4-августундагы № 106 Эмгек кодексинин 155 беренесин бузуу менен жаматтык келишими түзүлбөстөн, ошондой эле кызматкерлердин иштеген жылдары (стаж) саналбастан, айлык акыларга **598,8 миң сом** “иштеген стажы үчүн” деген үстөк акылар чегерилген.

Сунуштама:

Мындан ары, кызматкерлерге эмгек акыларын чегерүүдө, Кыргыз Республикасынын 2025-жылдын 23-январындагы №23 Эмгек кодексинин талаптары сакталсын.

6. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

2024-жылы муниципалдык ишканасы тарабынан ичүүчү суу менен камсыз кылуу жана тиричилик таштандыларды чыгаруу боюнча кызмат көрсөтүлгөн абоненттердин 2024-жылдын 31-декабрына карата **1 096,9 миң сомдук** дебитордук карыздары абоненттик бөлүмдө эсепте болгон.

Ошону менен бирге, Кыргыз Республикасынын “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Мыйзамынын жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2013-жылдын 11-ноябры № 609 токтому менен бекитилген “Чакан ишкердик субъекттеринин бухгалтердик эсепти жана отчеттуулукту жүргүзүү” Эрежелеринин 3-главасынын талаптарын бузуу менен, бухгалтердик эсеп-кысаптын тийиштүү эсептеринде абоненттердин **1 096,9 миң сомго** дебитордук карыздары бухгалтердик эсеп-кысаптын тийиштүү эсептеринде калдык катары чагылдырылбай, жашырылган (абоненттер боюнча маалымат тиркелет).

Сунуштама:

Кыргыз Республикасынын “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Мыйзамынын жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2013-жылдын 11-ноябры № 609 токтому менен бекитилген “Чакан ишкердик субъекттеринин бухгалтердик эсепти жана отчеттуулукту жүргүзүү” Эрежелеринин 3-главасынын талаптарын бузуу менен, бухгалтердик эсеп-кысаптын тийиштүү эсептеринде абоненттердин 1 096,9 миң сомго дебитордук карыздары бухгалтердик эсеп-кысаптын тийиштүү эсептеринде калдык катары чагылдырылбай, жашырылганга жол берген кызматкерлердин жоопкерчилиги каралсын.

Бухгалтердик эсеп боюнча тийиштүү бухгалтердик жүгүртүүлөр аткарылып, абоненттердин 1 096,9 миң сомго дебитордук карыздары бухгалтердик эсеп-кысаптын тийиштүү эсептеринде калыбына келтирилип, өндүрүлсүн.

Мындан ары, дебитордук карыздарды эсепке алууда Кыргыз Республикасынын “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Мыйзамынын жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2013-жылдын 11-ноябры № 609 токтому менен бекитилген “Чакан ишкердик субъекттеринин бухгалтердик эсепти жана отчеттуулукту жүргүзүү” Эрежелеринин талаптары сакталсын.

7. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы №301 токтому менен бекитилген “Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталдагы катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык пайызы мамлекетке таандык болгон чарбакер коомдор, анын ичинде алардын туунду чарбалык коомдору тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун” Типтүү тартибинин талаптарын бузуу менен, сатып алуу жол-жоболору өткөрүлбөстөн 867,1 миң сомго ТМБ жана кызматтар сатылып алынган.

Сунуштама:

Сатып алуу жол-жоболору боюнча коюлган талаптары сакталбастан, сатып алууларга жол берген кызматкерлердин жоопкерчилиги мыйзамга жараша каралсын. Мындан ары мамлекеттик сатып алууларда, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы № 301 токтому менен бекиген “Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталдагы катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык % мамлекетке таандык болгон чарбакер коомдор, анын ичинде алардын туунду чарбалык коомдору тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун” Типтүү тартибинин талаптары аткарылсын.

8. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын “Ичүүчү суу жөнүндө” Мыйзамынын 21-беренесинин талаптарын бузуу менен, калкка ичүүчү суунун наркын монополияга каршы ыйгарым укуктуу мамлекеттик органы менен макулдашылган эмес.

Сунуштама:

Калкка ичүүчү сууну камсыз кылууда, жана ичүүчү сууга тарифтерди бекитүү бөлүгүндө, Кыргыз Республикасынын “Ичүүчү суу жөнүндө” Мыйзамынын талаптары сакталсын.

9. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

2024-жылга “Ала-Арча муниципалдык ишканасы ижарага берген жайыт жерлеринин ижара акылары 884,9 миң сомго эсептелинген, жыл ичинде 133,1 миң сом түшкөн, же болбосо жыл аягына карата ижарачылардын карыздары 751,8 миң сомду түзгөн. Аудиттин жүрүшүндө, жайыттарды ижарага берүү боюнча келишимдердин шарттарына ылайык, ижарачыларга **751,5 миң сом**, айып төлөм эсептелди.

Сунуштама:

Жайыт жерлеринин ижара акысы, анын ичинде айыптык санкциялар боюнча карыздарды өндүрүү боюнча иштиктүү иш-чаралар жүргүзүлсүн. Аудит учурунда

тизмедеги ижарачыларга эсептелген 751,5 миң сом айып-төлөмдөрдү өндүрүү боюнча иштиктүү чаралар аткарылсын.

10. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

2024-жылга карата бухгалтердик эсеп-кысаптын абалы канааттандыраарлык эмес, жана Кыргыз Республикасынын “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Мыйзамынын, ошондой эле Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2013-жылдын 11-ноябрындагы № 609 токтому менен бекитилген “Чакан ишкердик субъекттеринин бухгалтердик эсепти жана отчеттуулукту жүргүзүүсүнүн” Эрежелеринин талаптарын бузуу менен, финансылык отчеттуулук эл-аралык стандарттарына (МСФО) шайкеш келбейт.

Сунуштама:

Ишкананын бухгалтердик эсеп-кысапты канааттандыраарлык эмес абалга алып келген кызматкерлердин жоопкерчилиги мыйзам чегинде каралсын. Ишкананын бухгалтердик эсеп-кысап отчету, Кыргыз Республикасынын “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Мыйзамынын, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2013-жылдын 11-ноябрындагы № 609 токтому менен бекитилген “Чакан ишкердик субъекттеринин бухгалтердик эсепти жана отчеттуулукту жүргүзүүсүнүн” Эрежелеринин талаптарына ылайык, жүргүзүлүүсү, ошондой эле жылдык жыйынтыктоочу отчеттордун аткарылышы камсыздалсын, жана финансылык отчеттуулук эл-аралык стандарттарына шайкеш келтирилсин.

Аудит жүргүзгөн мамлекеттик инспектор Т.Курманбеков.

Сүймөнкул Чокморов айыл өкмөтүнүн “Азат” муниципалдык ишканасы

Муниципалдык ишкана тарабынан 2024-жылга тапшырылган бирдиктүү декларацияга ылайык жалпы киреше 606,3 миң сомду түзсө, жылдын чыгымдары 700,3 миң сомду түзгөн, же болбосо 2024-жылдын жыйынтыгы менен 94,1 миң сомго зыян тарткан.

1. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети менен Кыргыз Республикасынын Улуттук Банкынын 2022-жылдын 16-декабрындагы “Мамлекеттик жана муниципалдык кызмат көрсөтүүлөр үчүн төлөмдөрдү накталай эмес формада кабыл алуу жөнүндө” №680/66-6 токтомунун сунуштарын аткаруу боюнча иш чаралар аткарылбай, 2024-жылы калкка көрсөтүлгөн кызматтар үчүн накталай түрдө төлөмдөр жана накталай акча каражаттарынын жүгүртүүлөр орун алган.

Сунуштама:

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети менен Кыргыз Республикасынын Улуттук Банкынын 2022-жылдын 16-декабрындагы №680/66-6 “Мамлекеттик жана муниципалдык кызмат көрсөтүүлөр үчүн төлөмдөрдү накталай эмес формада кабыл алуу жөнүндө” токтомуна ылайык калкты накталай эмес төлөмдөрдүн ар кандай формаларын жана инструменттерин колдонуу менен кызмат көрсөтүүлөр үчүн төлөмдөрдү үзгүлтүксүз төлөө мүмкүнчүлүгү, жана накталай акча каражаттарынын жүгүртүүсүн минималдаштыруу камсыздалсын.

2. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы №301 токтому менен бекитилген “Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталдагы катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык пайызы мамлекетке таандык болгон чарбакер коомдор, анын ичинде алардын туунду чарбалык коомдору тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун” Типтүү тартибинин талаптарын бузуу менен, сатып алуу жол-жоболору өткөрүлбөстөн 103,8 миң сомго ТМБ жана кызматтар сатылып алынган.

Сунуштама:

Сатып алуу жол-жоболору боюнча коюлган талаптары сакталбастан, сатып алууларга жол берген кызматкерлердин жоопкерчилиги мыйзамга жараша каралсын. Мындан ары мамлекеттик сатып алууларда, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин

2022-жылдын 10-июнундагы № 301 токтому менен бекиген “Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталдагы катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык % мамлекетке таандык болгон чарбакер коомдор, анын ичинде алардын туунду чарбалык коомдору тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун” Типтүү тартибинин талаптары аткарылсын.

3. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын “Ичүүчү суу жөнүндө” Мыйзамынын 21-беренесинин талаптарын бузуу менен, калкка ичүүчү суунун наркын монополияга каршы ыйгарым укуктуу мамлекеттик органы менен макулдашылган эмес.

Сунуштама:

Калкка ичүүчү сууну камсыз кылууда, жана ичүүчү сууга тарифтерди бекитүү бөлүгүндө, Кыргыз Республикасынын “Ичүүчү суу жөнүндө” Мыйзамынын талаптары сакталсын.

4. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз республикасынын өкмөтүнүн 2006-жылдын 18-сентябрындагы №672 токтому менен бекитилген «Менчик жеңил автомобилдерди кызматтык сапарларга пайдалангандык үчүн компенсациянын нормаларын» бузуу менен, бекитилген нормалардан тышкары **30,1 миң сомго КММ сарпталган.**

Сунуштама:

Мындан ары, менчик транспорттук каражаттарды КММ менен камсыз кылууда, Кыргыз республикасынын өкмөтүнүн 2006-жылдын 18-сентябрындагы №672 токтому менен бекитилген «Менчик жеңил автомобилдерди кызматтык сапарларга пайдалангандык үчүн компенсациянын нормалары» сакталсын.

Аудит жүргүзгөн мамлекеттик инспектор Т.Курманбеков

Аламүдүн районунун Байтик Баатыр айыл өкмөтү

Байтик-Баатыр айыл өкмөтүнүн 2024-жылга карата кирешелер бөлүгү активдер, милдеттенмелер жана атайын эсептин каражаттары менен кошулуп жалпы план 117 768,2 миң сомго такталып бекитилген, кирешенин түшүүсү 113 987,7 миң сомго камсыздалган, же план 96,8% аткарылган.

2024-жылы чыгымдар боюнча план 105 565,8 миң сомго такталып бекитилген, кассалык чыгымдары 100 288,5 миң сомго аткарылып, накталай чыгымдар 96 319,0 миң сомду түзгөн.

1. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

2024-жылы АЧЖМФ жерлеринин ижара боюнча түзүлгөн келишимдердин суммасы 5348,9миң сомду түзгөн, ошону менен бирге АЧЖМФ жерлеринин ижара акысы боюнча кирешелер планы 2 520,0 миң сомго бекитилген, же 2024-жылга аталган кирешелер булагы боюнча жалпы план орто эсеп менен **2 828,9 миң сомго** негизсиз төмөндөтүлгөн.

Сунуштама:

Мындан ары, айыл өкмөткө тиешелүү мүлктү ижарага берүү боюнча кирешелердин финансылык жылга план-болжолу, ижара боюнча түзүлгөн келишимдердин жалпы суммасын эске алуу менен түзүлсүн.

2. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2017-жылдын 29-сентябрындагы №626 токтому менен бекитилген «Казыналыктын бирдиктүү эсеп системасындагы атайын жана депозиттик эсептерде топтолгон бюджеттик мекемелердин каражаттары жөнүндө» Жобонун 3-бөлүгүнүн талаптарын бузуу менен, Дурусбекова Альбина Адылжанова тарабынан көрсөтүлгөн **2 000,0 миң сомдук** демөөрчүлүк жардамы Байтик Баатыр айыл өкмөтүнүн атайын эсептик сметуна кириштелбей “Байтик жашылдандыруу” чарбасынын эсебине кириштелген.

Сунуштама:

Мындан ары, атайын эсептеги каражаттарды эсепке алууда жана колдонууда Кыргыз Республикасынын «Министрлер Кабинетинин 2025-жылдын 31-майындагы №302 токтому менен бекитилген «Бирдиктүү казыналык эсеп системасындагы атайын жана депозиттик эсептерде топтолгон бюджеттик мекемелердин каражаттары жөнүндө» Жобонун, жана Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдары тарабынан бухгалтердик эсепти уюштуруу жана жүргүзүү боюнча” Жобонун талаптары сакталсын.

3. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

2024-жылы Кыргыз Республикасынын Президентинин 2022-жылдын 1-августундагы №266 “Кыргыз Республикасынын мамлекеттик жарандык кызматчыларына жана муниципалдык кызматчыларына эмгек акы төлөө шарттары жөнүндө” Жарлыгында каралбаган сый акылар катары **2 482,7 миң сом** чегерилген, анын ичинде социалдык төлөмдөр 310,1 миң сом.

Сунуштама:

Мындан ары, кызматкерлерге айлык акы чегерүүдө Кыргыз Республикасынын Президентинин 2022-жылдын 1-августундагы №266 “Кыргыз Республикасынын мамлекеттик жарандык кызматчыларына жана муниципалдык кызматчыларына эмгек акы төлөө шарттары жөнүндө” Жарлыгынын талаптары сакталсын, жана Жарлыкта каралбаган чегерүүлөр токтотулсун.

4. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Эмгек китепчесине чегерүүлөр жүргүзүлбөстөн төлөм баракчасына кошуу менен кызматкерлерге 141,5 миң сом миң сом аванс катары айлык акылар төлөнүп берилген, анын ичинен:

- айыл өкмөтүнүн социалдык-экономикалык бөлүмүнүн башчысы Н.Байтемировага 25,4 миң сом;
- Байгелди айыл башчысы С. Сегизбаевге 27,5 миң сом;
- айыл өкмөттүн жоопту катчысы Б.Жусупкелдиевага 30,2 миң сом;
- турак-жай коммуналдык чарбасынын жумушчуларына 58,4 миң сом (тизмеси тиркелет).

Ошону менен бирге 2024-жылдын аягына чейин айлык акылар боюнча төлөнгөн аванстар жабылбай, дебитордук карыз болуп келген. Бирок, Кыргыз Республикасынын финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдары тарабынан бухгалтердик эсепти уюштуруу жана жүргүзүү боюнча” Жобонун 7-главасынын талаптарын бузуу менен, кызматкерлердин **141,5 миң сомго** дебитордук карыздарынын калдыгы, 2024-жылдын 31-декабрына карата бухгалтердик эсеп-кысаптын тийиштүү эсептеринде чагылдырылган эмес, же жашырылган.

Аудит жүрүп жаткан мезгилге чейин алынган аванс жабылбай, кызматкерлердин дебитордук карыздары жашырылып келген.

Сунуштама:

Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдары тарабынан бухгалтердик эсепти уюштуруу жана жүргүзүү боюнча” Жобонун 7-главасынын 3-параграфынын талаптарын бузуу менен аталган кызматкерлердин эмгек акылары боюнча 141,5 миң сомго дебитордук карызын жашырууга жол берген кызматкерлердин жоопкерчилиги каралсын.

Бухгалтердик эсеп боюнча тийиштүү бухгалтердик жүгүртүүлөр аткарылып, кызматкерлердин 141,5 миң сомго дебитордук карыздары эсепке калыбына келтирилсин, жана айыл өкмөткө өндүрүлсүн.

Мындан ары, дебитордук карыздарды эсепке алууда Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген

“Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдары тарабынан бухгалтердик эсепти уюштуруу жана жүргүзүү боюнча” Жобонун талаптары сакталсын.

5. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

2024-жылы кызматкерлерге эсепке берген каражаттар боюнча 24,7 миң сомго авансалык отчёттор тапшырылбай, 2024-жылдын аягына кызматкерлердин дебитордук карыздары катары калдыкта калган.

Бирок, Кыргыз Республикасынын финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдары тарабынан бухгалтердик эсепти уюштуруу жана жүргүзүү боюнча” Жобонун 7-главасынын талаптарын бузуу менен, кызматкерлердин эсепке алган каражаттар боюнча **24,7 миң сомго** дебитордук карыздарынын калдыгы, 2024-жылдын 31-декабрына карата бухгалтердик эсеп-кысаптын тийиштүү эсептеринде чагылдырылган эмес, же жашырылган, анын ичинде:

- айыл өкмөттүн жоопту катчысы Б. Кеңешбекова – 1,2 миң сом;
- китепканачы А.Медельбекова – 12,5 миң сом;
- сатып алуу боюнча адиси С. Сейдалиев – 5,5 миң сом;
- С.Жоошбаев атындагы орто мектептин директору Дж.Кулматова – 2,0 миң сом;
- С.Самсалиев атындагы орто мектептин директору Р. Осонбаева – 3,5 миң сом;

Сунуштама:

Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдары тарабынан бухгалтердик эсепти уюштуруу жана жүргүзүү боюнча” Жобонун 7-главасынын 3-параграфынын талаптарын бузуу менен аталган кызматкерлердин эсепке алган каражаттары боюнча 24,7 миң сомго дебитордук карызын жашырууга жол берген кызматкерлердин жоопкерчилиги каралсын.

Бухгалтердик эсеп боюнча тийиштүү бухгалтердик жүгүртүүлөр аткарылып, кызматкерлердин 24,7 миң сомго дебитордук карыздары эсепке калыбына келтирилсин, жана айыл өкмөткө өндүрүлсүн.

Мындан ары, дебитордук карыздарды эсепке алууда Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдары тарабынан бухгалтердик эсепти уюштуруу жана жүргүзүү боюнча” Жобонун талаптары сакталсын.

6. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” 10-беренесинин талаптарын бузуу менен 24 000,0 миң сомго УРАЛ-4320 шассисинде жайгаштырылган бургулоочу орнотмону сатып алууда, сатып алуу жол-жоболору жүргүзүлбөстөн (расмий порталга жарыя чыгарылбастан, бааларга мониторинг жүргүзбөстөн ж.б.), Россия Федерациясынын “Геомаш” ААК менен 2024-жылдын 29-февралында №1902-24 түз келишимдин негизинде сатып алынган.

Сунуштама:

Кыргыз Республикасынын «Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө» Мыйзамынын талаптарын бузуу менен сатып алууларга жол берген кызматкерлердин жоопкерчилиги мыйзамга ылайык каралсын.

Мындан ары, сатып алуулар жол-жоболорун жүргүзүү бөлүгүндө, Кыргыз Республикасынын «Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө» Мыйзамынын талаптары так сакталсын.

7. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2023-жылдын 27-сентябрындагы №5-Б буйругу менен бекитилген Кыргыз Республикасынын Бюджеттик классификациясынын талаптарын бузуу менен 2222 “Учурдагы чарбалык максаттар үчүн буюмдарды жана материалдарды алуу” беренесинен 93,8 миң сомго жана 2221 «Мүлктү

учурдагы оңдоого кеткен чыгымдар» беренесинен 159,6 миң сомго негизги каражаттар (суу соргуч насостору жана жабдыктары) сатылып алынган

Ошону менен бирге Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдары тарабынан бухгалтердик эсепти уюштуруу жана жүргүзүү боюнча” Жобонун 6-главасынын 1-параграфынын талаптарын бузуу менен жалпы **253,4 миң сомго** сатылып алынган негизги каражаттар (суу соргуч насостору жана жабдыктары), бухгалтердик эсеп-кысапта негизги каражат катары кириштелбестен, накталай чыгымдарда чагылдырылган.

Аудиттин жүрүшүндө, бухгалтердик эсеп боюнча тийиштүү бухгалтердик жүгүртүүлөр аткарылып, 253,4 миң сомго сатылып алынган негизги каражаттар бухгалтердик эсеп-кысапта негизги каражат катары кириштелди.

Сунуштама:

Бухгалтердик эсеп боюнча тийиштүү бухгалтердик жүгүртүүлөр аткарылып, 253,4 миң сомго сатылып алынган негизги каражаттар, бухгалтердик эсеп-кысапта негизги каражат катары кириштелгени эске алынсын

Мындан ары, бюджеттик каражаттарды колдонуу бөлүгүндө Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2023-жылдын 27-сентябрындагы № 5-Б буйругу менен бекитилген Кыргыз Республикасынын Бюджеттик классификациясынын талаптары, жана ТМБ эсепке алуу бөлүгүндө Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдары тарабынан бухгалтердик эсепти уюштуруу жана жүргүзүү боюнча” Жобонун талаптары сакталсын.

8. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

2024-жылдын 1-январына карата АЧЖМФнун жерлеринин ижара акысынын карызы 249,7 миң сомду түзгөн, 2024-жыл үчүн 309,9 миң сом эсептелип, жыл ичинде 289,2 миң сом өндүрүлгөн, же 2025-жылдын 1-январына ижара боюнча карыздар 269,4 миң сомго чейин өскөн.

Сунуштама:

Ижара акыларын убагында өндүрүлбөй карыздардын көбөйүшүнө жол берген кызматкерлердин жоопкерчилиги каралсын.

Айыл өкмөткө тийешелүү жерлеринин ижара акысы, анын ичинде айыптык санкциялар боюнча карыздарды өндүрүү боюнча иштиктүү иш-чаралар жүргүзүлсүн.

9. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

2025-жылдын 1-январына карата Калктуу конуштардагы жерлерин иштетүү үчүн ижара акысынын өндүрүлбөй калган суммасы 212,95 миң сомду түзүп, жылдын башына салыштырмалуу 119,5 миң сомго өскөн.

Ошону менен бирге, айыл өкмөттүн жетекчилиги тарабынан, карыздарды өндүрүү боюнча иштиктүү чаралар көрүлбөй, карыздары бар ижарачыларга финансылык санкциялар эсептелбей, милдеттерин аткаруу боюнча таасир этүү чаралары аткарылган эмес.

Аудит учурунда, калктуу конуштардагы жерлеринин ижарачыларына, түзүлгөн келишимдин талаптарына ылайык, ижара акылары боюнча карыздарга **31,4 миң сом**, айып-төлөм (пеня) эсептелди (тизмеси тиркелет).

Сунуштама:

Айыл өкмөткө тийешелүү жерлеринин ижара акысы, анын ичинде айыптык санкциялар боюнча карыздарды өндүрүү боюнча иштиктүү иш-чаралар жүргүзүлсүн. Аудит учурунда тизмедеги ижарачыларга эсептелген 31,4 миң сом айып-төлөмдөрдү өндүрүү боюнча иштиктүү чаралар аткарылсын.

11. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Байтик айыл өкмөтүнө тийешелүү жерлери (карьер) 11 ижарачыга берилген, 2024-жылдын 1-январына карата өндүрүлбөгөн ижара акылардын карыздары 3 133,1 миң сомду

түзгөн, жыл ичинде чегерилген ижара акылардын жалпы суммасы 4 995,7 миң сомду түзүп, жыл ичинде 2 942,9 миң сом өндүрүлгөн, башкача айтканда 2024-жылдын 31-декабрына карата ижара акылары боюнча карыздар 5 185,9 миң сомго чейин өскөн.

Ижара келишимдердин шарттарына ылайык, аудиттин жүрүшүндө ижара акыларынын карыздарына **746,6 миң сомго** айып-төлөм эсептелген (ижарачылардын тизмеси тиркелет).

Сунуштама:

Байтик Баатыр айыл өкмөтүнө тиешелүү жерлеринин ижара акылары, анын ичинде айыптык санкциялар боюнча карыздарды өндүрүү боюнча иштиктүү иш-чаралар жүргүзүлсүн. Аудит учурунда тизмедеги ижарачыларга эсептелген 746,6 миң сом айып-төлөмдөрдү өндүрүү боюнча иштиктүү чаралар аткарылсын.

12. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Байтик Баатыр айыл өкмөтү тарабынан карьерлерди ижарага берүүдө, келишимдерде бекитилген ижара акыларынын көлөмдөрү айылдык кеңештин токтормдору менен бекитилген ижара акыларынан төмөн болгондуктан, айыл өкмөттүн бюджетинин киреше боюнча жоготуулары орто эсеп менен **4 820,2 миң сомду** түзгөн.

Сунуштама:

Байтик Баатыр айыл өкмөтү тарабынан карьерлерди келишимдерде бекитилген ижара акыларынын көлөмдөрү айылдык кеңештин токтормдору менен бекитилген ижарага акыларынан төмөн болгонуна жол берген кызматкерлердин жоопкерчилиги каралсын.

Айыл өкмөткө тиешелүү жерлерди ижарага берүүдө, айылдык кеңештин чечимдери жетекчиликке алынып, бюджеттин киреше бөлүгүнүн жоготууларына жол берилбесин.

Аудит жүргүзгөн мамлекеттик инспектор Курманбеков Т.

Байтик Баатыр айыл өкмөтүнүн “Байтик жашыл чарбасы” муниципалдык ишканасы

2024-жылдын бирдиктүү декларациясынын 4 тиркемесине ылайык кызмат көрсөтүүдөн түшкөн дүң киреше 4 859,4 миң сом, чыгаша 4 859,4 миң сом жана бирдиктүү салыкка төлөнүүчү сумма 194,4 миң сомду түзгөн.

1. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

“Байтик жашыл чарбасы” муниципалдык ишканасынын Уставынын 17-пунктун бузуу менен, 2024-жылга киреше жана чыгаша боюнча сметалары айыл өкмөтү тарабынан бекитилбестен, ишкана ишмердүүлүгүн жүргүзгөн.

Сунуштама:

Ишкананын ишмердүүлүгүнүн натыйжалуулугун жогорулатуу максатында, жана киреше бөлүгүнүн булактарын талдоо менен, негизсиз чыгымдарды азайтуу максатында, киреше жана чыгашалар боюнча жылдык планды бекитүү практикасы колдонулсун. .

2. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2008-жылдын 26-августу № 471 “Командировкалык чыгымдардын нормаларын белгилөө жана алардын ордун толтуруунун тартиби жөнүндө” токтомунун 3-бөлүмүнүн талаптарын бузуу менен ишкананын мүдүрү Э.Ш.Жолдошевага Байтик Баатыр айыл өкмөтүнүн буйругу чыкпастан Кытай Эл Республикасына иш сапарга 79,9 миң сом сарпталган.

Сунуштама:

Мындан ары, кызматкерлерди иш сапарга жиберүүдө, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2025-жылдын 4-декабрындагы “Иш сапардык чыгымдардын ченемдерин белгилөө жана алардын ордун толтуруу тартиби жөнүндө” № 778 токтомунун талаптары сакталсын.

3. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы №301 токтому менен бекитилген “Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык

капиталдагы катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык пайызы мамлекетке таандык болгон чарбакер коомдор, анын ичинде алардын туунду чарбалык коомдору тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун” Типтүү тартибинин талаптарын бузуу менен, сатып алуу жол-жоболору өткөрүлбөстөн 1 795,5 миң сомго ТМБ жана кызматтар сатылып алынган.

Сунуштама:

Сатып алуу жол-жоболору боюнча коюлган талаптары сакталбастан, сатып алууларга жол берген кызматкерлердин жоопкерчилиги мыйзамга жараша каралсын. Мындан ары мамлекеттик сатып алууларда, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы № 301 токтому менен бекиген “Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталдагы катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык % мамлекетке таандык болгон чарбакер коомдор, анын ичинде алардын туунду чарбалык коомдору тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун” Типтүү тартибинин талаптары аткарылсын.

Аудит жүргүзгөн мамлекеттик инспектор Курманбеков Т.

Байтик Баатыр айыл өкмөтүнүн “Байтик Баатыр” муниципалдык ишканасы

Аудит мезгилинде Муниципалдык ишканасы тарабынан 2024-жылга тапшырылган бирдиктүү декларацияга ылайык жалпы киреше 4 292,5 миң сомго камсыздалса, чыгымдары 8014,7 миң сомду түзгөн, же болбосо 2024-жылы ишкана 3 722,1 миң сомго зыян тарткан.

1. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

“Байтик Баатыр” муниципалдык ишканасынын Уставынын 7-пунктун бузуу менен, 2024-жылга киреше жана чыгаша боюнча сметалары айыл өкмөтү тарабынан бекитилбестен, ишкана ишмердүүлүгүн жүргүзгөн.

Сунуштама:

Ишкананын ишмердүүлүгүнүн натыйжалуулугун жогорулатуу максатында, жана киреше бөлүгүнүн булактарын талдоо менен, негизсиз чыгымдарды азайтуу максатында, киреше жана чыгашалар боюнча жылдык планды бекитүү практикасы колдонулсун.

2. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети менен Кыргыз Республикасынын Улуттук Банкынын 2022-жылдын 16-декабрындагы “Мамлекеттик жана муниципалдык кызмат көрсөтүүлөр үчүн төлөмдөрдү накталай эмес формада кабыл алуу жөнүндө” №680/66-6 токтомунун сунуштарын аткаруу боюнча иш чаралар аткарылбай, 2024-жылы калкка көрсөтүлгөн кызматтар үчүн накталай түрдө төлөмдөр жана накталай акча каражаттарынын жүгүртүүлөр орун алган.

Сунуштама:

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети менен Кыргыз Республикасынын Улуттук Банкынын 2022-жылдын 16-декабрындагы №680/66-6 “Мамлекеттик жана муниципалдык кызмат көрсөтүүлөр үчүн төлөмдөрдү накталай эмес формада кабыл алуу жөнүндө” токтомуна ылайык калкты накталай эмес төлөмдөрдүн ар кандай формаларын жана инструменттерин колдонуу менен кызмат көрсөтүүлөр үчүн төлөмдөрдү үзгүлтүксүз төлөө мүмкүнчүлүгү, жана накталай акча каражаттарынын жүгүртүүсүн минималдаштыруу камсыздалсын.

3. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Эмгек китепчесине чегерүүлөр жүргүзүлбөстөн төлөм баракчасына кошуу менен кызматкерлерге 61,2 миң сом миң сом аванс катары айлык акылар төлөнүп берилген, анын ичинен:

- кассир З.Казакбаевага 0,4 миң сом;
- жайыт адиси Н.Акишевага 1,4 миң сом;
- акча чогултуу инспектору У. Бостериевага 10,4 миң сом;

- акча чогултуу инспектору Н. Кенжеакуновага 12,6 миң сом;
- убактылуу жумушчу М. Салымбаевге 14,2 миң сом;
- убактылуу жумушчу Ж.Кутмановго 1,4 миң сом;
- тазалоочу Б. Абыловага 0,3 миң сом;
- акча чогултуу инспектору Л. Ефимовага 14,7 миң сом;
- акча чогултуу инспектору У. Кашкаевге 5,8 миң сом.

Ошону менен бирге 2024-жылдын аягына чейин айлык акылар боюнча төлөнгөн аванстар жабылбай, дебитордук карыз болуп келген. Кыргыз Республикасынын “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Мыйзамынын жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2013-жылдын 11-ноябры № 609 токтому менен бекитилген “Чакан ишкердик субъекттеринин бухгалтердик эсепти жана отчеттуулукту жүргүзүү” Эрежелеринин 3-главасынын талаптарын бузуу менен, бухгалтердик эсеп-кысаптын тийиштүү эсептеринде жогоруда аталган кызматкерлердин **61,2 миң сомго** дебитордук карыздары бухгалтердик эсептен негизсиз чыгарылган, же жашырылган.

Сунуштама:

Эсептен негизсиз чыгарылган 61,2 миң сомго дебитордук карыздар бухгалтердик эсеп-кысаптын тийиштүү эсебинде калыбына келтирилип, кызматкерлерден өндүрүлсүн.

Мындан ары, дебитордук карыздарды эсепке алууда, Кыргыз Республикасынын “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Мыйзамынын жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2013-жылдын 11-ноябры № 609 токтому менен бекитилген “Чакан ишкердик субъекттеринин бухгалтердик эсепти жана отчеттуулукту жүргүзүү” Эрежелеринин талаптары сакталсын.

4. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Муниципалдык ишканасынын 2024-жылдын 31-декабрына карата кызматкерлердин ишкананын алдындагы эсепке алган каражаттар боюнча ири өлчөмдө, тактап айтканда 583,4 миң сомго дебитордук карыздары эсепте калып, аудит жүргөн мезгилге чейин өндүрүлбөй келген, анын ичинде:

- А.А. Тыналиев 527,3 миң сом (ишкананын жетекчиси);
- Р.А. Асанбековдун 9,9 миң сомго;
- С.Т. Бейшенкуловдун 13,8 миң сомго;
- А.Ж. Касымалиев 4,4 миң сомго;
- А.М. Келдибаева 4,1 миң сомго;
- Б.О. Маматжанова 7,5 миң сомго;
- Э.С. Маметов 3,0 миң сомго;
- Ж.К. Тюменбаев 13,4 миң сом.

Сунуштама:

Аталган кызматкерлерден ишкананын алдындагы эсепке алган каражаттар боюнча 583,4 миң сом дебитордук карыздары өндүрүлүп, кайтаруу боюнча иш чаралар аткарылсын.

5. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

2024-жылы муниципалдык ишканасы тарабынан ичүүчү суу менен камсыз кылуу жана тиричилик таштандыларды чыгаруу боюнча кызмат көрсөтүлгөн абоненттердин 2024-жылдын 31-декабрына карата 1 366,0 миң сомдук дебитордук карыздары абоненттик бөлүмдө эсепте болгон.

Ошону менен бирге, Кыргыз Республикасынын “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Мыйзамынын жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2013-жылдын 11-ноябры № 609 токтому менен бекитилген “Чакан ишкердик субъекттеринин бухгалтердик эсепти жана отчеттуулукту жүргүзүү” Эрежелеринин 3-главасынын талаптарын бузуу менен, бухгалтердик эсеп-кысаптын тийиштүү эсептеринде абоненттердин **1 366,7 миң сомго** дебитордук карыздары бухгалтердик эсеп-кысаптын тийиштүү эсептеринде калдык катары чагылдырылбай, жашырылган, анын ичинде ичүүчү суу боюнча 455,3 миң сомго жана таштандыларды чыгаруу боюнча 911,4 миң сомго (абоненттер боюнча маалымат тиркелет).

Сунуштама:

Кыргыз Республикасынын “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Мыйзамынын жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2013-жылдын 11-ноябры № 609 токтому менен бекитилген “Чакан ишкердик субъекттеринин бухгалтердик эсепти жана отчеттуулукту жүргүзүү” Эрежелеринин 3-главасынын талаптарын бузуу менен, бухгалтердик эсеп-кысаптын тийиштүү эсептеринде абоненттердин 1 366,7 миң сомго дебитордук карыздары бухгалтердик эсеп-кысаптын тийиштүү эсептеринде калдык катары чагылдырылбай, жашырылганга жол берген кызматкерлердин жоопкерчилиги каралсын.

Бухгалтердик эсеп боюнча тийиштүү бухгалтердик жүгүртүүлөр аткарылып, абоненттердин 1 366,7 миң сомго дебитордук карыздары бухгалтердик эсеп-кысаптын тийиштүү эсептеринде калыбына келтирилип, өндүрүлсүн.

Мындан ары, дебитордук карыздарды эсепке алууда Кыргыз Республикасынын “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Мыйзамынын жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2013-жылдын 11-ноябры № 609 токтому менен бекитилген “Чакан ишкердик субъекттеринин бухгалтердик эсепти жана отчеттуулукту жүргүзүү” Эрежелеринин талаптары сакталсын.

6. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы №301 токтому менен бекитилген “Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталдагы катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык пайызы мамлекетке таандык болгон чарбакер коомдор, анын ичинде алардын туунду чарбалык коомдору тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун” Типтүү тартибинин талаптарын бузуу менен, сатып алуу жол-жоболору өткөрүлбөстөн 8 933,3 миң сомго ТМБ жана кызматтар сатылып алынган.

Сунуштама:

Сатып алуу жол-жоболору боюнча коюлган талаптары сакталбастан, сатып алууларга жол берген кызматкерлердин жоопкерчилиги мыйзамга жараша каралсын. Мындан ары мамлекеттик сатып алууларда, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы № 301 токтому менен бекиген “Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталдагы катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык % мамлекетке таандык болгон чарбакер коомдор, анын ичинде алардын туунду чарбалык коомдору тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун” Типтүү тартибинин талаптары аткарылсын.

7. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын “Ичүүчү суу жөнүндө” Мыйзамынын 21-беренесинин талаптарын бузуу менен, калкка ичүүчү суунун наркын монополияга каршы ыйгарым укуктуу мамлекеттик органы менен макулдашылган эмес.

Сунуштама:

Калкка ичүүчү сууну камсыз кылууда, жана ичүүчү сууга тарифтерди бекитүү бөлүгүндө, Кыргыз Республикасынын “Ичүүчү суу жөнүндө” Мыйзамынын талаптары сакталсын.

8. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

2024-жылы жайыт жерлеринин ижарачылар А. Момункулов, Э.Мокоев А.И. Ниязалиев С. Шамалбеков, Г. Матсакова тарабынан, жайыт жерлерин колдонууда ижара келишимдеринин талаптарын бузуу менен, ижарага алынган жайыттарда капиталдык курулмалар, жеңил конструкциялар жана башка курулмалар, жайыт комитеттери менен макулдашылбай салынып, эксплуатацияланган.

Сунуштама:

Аталган ижарачыларга, келишимдерде бекитилген талаптарга ылайык чара көрүлсүн, жана жайыт жерлерин ижарага берүүдө, Кыргыз Республикасынын Министрлер

Кабинетинин 2025-жылдын 30-майындагы № 301 “Жайыттарды башкаруу жана пайдалануу чөйрөсүндөгү жөнгө салуу жөнүндө” токтомунун талаптарына ылайык иш жүргүзүлсүн.

9. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Муниципалдык ишкана тарабынан 2024-жылы сатып алуулар өткөрүлбөстөн ЖИ А.А. Досматов менен, суу түтүктөрүн орнотуу жөнүндө 340,0 миң сомго келишим 2024-жылдын 25-сентябрында түзүлүп, 340,0 миң сом төлөнүп берилген.

Аткаруучу ЖИ А.А. Досматов тарабынан аткарылган иштин актысы эркин түрдө түзүлүп, ошону менен бирге, аткарылган жөнүндө акты ишти аткарган ЖИ А.А. Досматов тарабынан, ошондой эле кабыл алган жетекчи А.А. Тыналиев тарабынан кол коюлбай, көз карандысыз техникалык кызматкер тарабынан кабыл алынган эмес.

Башкача айтканда, 2024-жылдын 31-декабрына карата Аткаруучунун “Байтик Баатыр” муниципалдык ишканасынын алдында 340,0 миң сом дебитордук карызынын калдыгы калган.

Бирок, Кыргыз Республикасынын “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Мыйзамынын жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2013-жылдын 11-ноябры № 609 токтому менен бекитилген “Чакан ишкердик субъекттеринин бухгалтердик эсепти жана отчеттуулукту жүргүзүү” Эрежелеринин 3-главасынын талаптарын бузуу менен, бухгалтердик эсеп-кысаптын тийиштүү эсептеринде ЖИ А.А. Досматов” **340,0 миң сомго** дебитордук карызы бухгалтердик эсеп-кысаптын тийиштүү эсептеринде калдык катары чагылдырылбай, жашырылган.

Сунуштама:

Кыргыз Республикасынын “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Мыйзамынын жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2013-жылдын 11-ноябры № 609 токтому менен бекитилген “Чакан ишкердик субъекттеринин бухгалтердик эсепти жана отчеттуулукту жүргүзүү” Эрежелеринин 3-главасынын талаптарын бузуу менен, бухгалтердик эсеп-кысаптын тийиштүү эсептеринде ЖИ А.А. Досматовдун 340,0 миң сомго дебитордук карызы бухгалтердик эсеп-кысаптын тийиштүү эсептеринде калдык катары чагылдырылбай, жашырылганга жол берген кызматкерлердин жоопкерчилиги каралсын.

Бухгалтердик эсеп боюнча тийиштүү бухгалтердик жүгүртүүлөр аткарылып, ЖИ “А.А. Досматовдун 340,0 миң сомго дебитордук карызы бухгалтердик эсеп-кысаптын тийиштүү эсептеринде калыбына келтирилип, өндүрүлсүн.

Мындан ары, дебитордук карыздарды эсепке алууда Кыргыз Республикасынын “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Мыйзамынын жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2013-жылдын 11-ноябры № 609 токтому менен бекитилген “Чакан ишкердик субъекттеринин бухгалтердик эсепти жана отчеттуулукту жүргүзүү” Эрежелеринин талаптары сакталсын.

10. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Мыйзамынын жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2013-жылдын 11-ноябры № 609 токтому менен бекитилген “Чакан ишкердик субъекттеринин бухгалтердик эсепти жана отчеттуулукту жүргүзүү” Эрежелеринин талаптарын бузуу менен, 2024-жылы, автоунаага жазылуучу жол баракчалары толтурулбастан, жана колдонуу жөнүндө тастыктоочу актылар жазылбастан, 212,3 миң сомго 2851 литр дизелдик күйүүчү майы жана 98,6 миң сомго АИ 92 маркасындагы 1475 литр бензин негизсиз эсептен чыгарылган, жалпы суммасы **310,9 миң сомду** түзөт.

Сунуштама:

Негизсиз эсептен чыгарылган, жалпы баасы 310,9 миң сомдук күйүүчү-майлоочу майлар калыбына келтирилсин.

Мындан ары, ТМБ эсептен чыгарууда, Кыргыз Республикасынын “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Мыйзамынын жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2013-жылдын 11-

ноябры № 609 токтому менен бекитилген “Чакан ишкердик субъекттеринин бухгалтердик эсепти жана отчеттуулукту жүргүзүү” Эрежелеринин талаптары сакталсын.

Аудит жүргүзгөн мамлекеттик инспектор Курманбеков Т.

Аламүдүн районунун Абдыкерим Сыдыков айыл өкмөтү

2024-жылга айыл өкмөттүн бюджетинин кирешелер бөлүгү жалпысынан 17 043,0 миң сомго такталып бекитилген, кирешенин түшүүсү 21 767,3 миң сомго камсыздалып, план 127,7% аткарылган.

Бюджеттин чыгаша бөлүгү жыл ичинде тактоолор менен 15 708,7 миң сомго бекитилип, кассалык чыгымдар 14 144,9 миң сомго, накталай чыгымдар 12 942,7 миң сомго аткарылган.

1. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын “Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасы” конституциялык Мыйзамынын 7-беренесинин талаптарын бузуу менен, мурдагы аудиттин жыйынтыгы менен жиберилген жазма буйруктун 2-пунктунда көрсөтүлгөн, Аламүдүн райондук мамлекеттик администрациясына убактылуу пайдаланууга берилген 612,7 миң сомдук техника кайтарылып алынган эмес.

Ошондой эле кызматтык авто-унаалардын саны, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 30-апрелиндеги “Кыргыз Республикасынын мамлекеттик органдарынын жана жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын кызматтык жана нөөмөттүк автотранспорттун пайдаланууну тартипке келтирүү боюнча чаралар жөнүндө” №240 токтомунун 2-пунктунун талаптарына ылайык келтирилген эмес.

Сунуштама:

Аламүдүн райондук мамлекеттик администрациясына убактылуу пайдаланууга берилген 612,7 миң сомдук техника кайтарылып алынсын.

Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын Бишкек шаары, Чүй жана Талас областтары боюнча аймактык бөлүмүнүн мурдагы аудиттин жыйынтыктары боюнча жиберилген жазма буйругун аткарбаган кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын. Жазма буйруктарды милдеттүү түрдө аткаруу бөлүгүндө, Кыргыз Республикасынын “Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасы жөнүндө” конституциялык Мыйзамынын талаптары аткарылсын.

2. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Абдыкерим Сыдыков айыл аймагынын 2024-жылга карата бекитилген социалдык-экономикалык жактан өнүктүрүү программасында 27 940,1 миң сомго 10 иш чараларды аткаруу каралса, иш-жүзүндө 6 долборлор аткарылган, же болбосо бекитилген долбоорлордун 67,5 % аткарылган.

Сунуштама:

Абдыкерим Сыдыков айыл аймагынын 2025-жылга карата социалдык-экономикалык жактан өнүктүрүү программасын түзүүдө аткаруу мөөнөттөрү, каржылоо булактары жана аткарууга жоопту болгон тараптар каралуу менен түзүлсүн жана программанын долбоорлорун аткаруу боюнча чаралар көрүлсүн.

3. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Аудитке берилген маалымат боюнча Д.Э.Берикбаева жер участогун убактылуу пайдалануу укугун сатып алуу келишими негизинде айыл өкмөткө тиешелүү карьерди ижарага алган, бирок 2024-жылдан баштап бүгүнкү күнгө чейин карьерди ижара максатына жараша иштетпей келет.

Ошону менен бирге, ижарачы Д.Э.Берикбаева тарабынан ижара акысы төлөнбөй, келишимдин талаптары аткарылбаганына байланыштуу, айыл өкмөттүн бюджетинин жоготуулары **30,0 миң сому** түзгөн. (айыл өкмөттүн юристи Е.Волохованын түшүнүк каты тиркелет).

Сунуштама:

Айыл өкмөттүн бюджетинин жоготууларына жол берген кызматкерлердин жоопкерчилиги каралсын. Ижарачы Д.Э.Берикбаева тарабынан келишимдердин талаптары аткарылбай келгенине байланыштуу, келишимдин шарттарына ылайык чаралар көрүлүп, ижара боюнча карыз айыл өкмөттүн бюджетине өндүрүлсүн.

4. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын «Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө» Мыйзамынын 17-беренесинин талаптарын бузуу менен, жыл ичинде 2222 беренеси боюнча 200,0 миң сомдон ашык 850,0 миң сомго ТМБ жана кызматтар сатылып алынган.

Сунуштама:

Кыргыз Республикасынын «Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө» Мыйзамынын талаптарын бузуу менен сатып алууларга жол берген кызматкерлердин жоопкерчилиги каралсын.

Мындан ары, ТМБ жана кызматтарды сатып алууда Кыргыз Республикасынын «Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө» Мыйзамынын жана Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2023-жылдын 19-сентябрь №489 токтому менен бекитилген «Мамлекеттик сатып алуулар жол-жоболорун жүргүзүү» Тартибинин талаптары сакталсын.

5. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 30-апрелиндеги «Кыргыз Республикасынын мамлекеттик органдарынын жана жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын кызматтык жана нөөмөттүк автотранспортун пайдаланууну тартипке келтирүү боюнча чаралар жөнүндө» №240 токтомунун 2 пункту бузуу менен А.Сыдыков айыл өкмөтүнүн эсебинде ашыкча 1 жеңил автоунаа эсепте катталган.

Сунуштама:

Мындан ары, жеңил автоунаанын санынын ченемин сактоо максатында, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 30-апрелиндеги «Кыргыз Республикасынын мамлекеттик органдарынын жана жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын кызматтык жана нөөмөттүк автотранспортун пайдаланууну тартипке келтирүү боюнча чаралар жөнүндө» №240 токтомунун талаптары сакталсын.

6. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

2021-жылдын 21-декабрында Абдыкерим Сыдыков (Васильевка) айыл өкмөтү менен «НУР Телеком» ЖЧКсы ортосунда жерди ижарага берүү боюнча түзүлгөн келишимдин 4-пунктун бузуу менен, айыл өкмөттүн бюджетине 2024-жылга ижара акы катары **84,0 миң сом** түшкөн эмес.

Сунуштама:

Мындан ары, айыл өкмөттүн бюджетинин киреше бөлүгүн көбөйтүү, жана ижарачы тарабынан милдеттемелерин толук кандуу аткаруусун камсыздоо максатында, келишимде бекитилген айып-санкцияларды колдонуу практикасы колдонулуп, ижарачыдан 84,0 миң сом ижара акысын өндүрүүгө иштиктүү чаралар көрүлсүн.

7. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын Министрлер кабинетинин 2023-жылдын 29-декабрындагы №735 «Пилоттук режимде айыл аймактарынын деңгээлинде административдик-аймактык реформа менен камтылган жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарына мамлекеттик жайыт жерлерин башкаруу жана пайдалануу укугун берүүнүн тартиби жөнүндө» токтомунун 4-пунктунун талаптары аткарылбай, жайыт комитеттердин иш кагаздары (бухгалтердик документтер, келишимдер, ж.б) жаңы түзүлгөн «Абдыкерим Сыдыков айыл өкмөтүнүн Жакшылануу комбинаты» муниципалдык ишканасына өткөрүлүп берилген эмес.

Сунуштама:

Абдыкерим Сыдыков (Васильевка) айыл өкмөтү Кыргыз Республикасынын Министрлер кабинетинин 2023-жылдын 29-декабрындагы №735 «Пилоттук режимде айыл

аймактарынын деңгээлинде административдик-аймактык реформа менен камтылган жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарына мамлекеттик жайыт жерлерин башкаруу жана пайдалануу укугун берүүнүн тартиби жөнүндө” токтомуна ылайык иш жүргүзүлсүн.

Аудит жүргүзгөн мамлекеттик инспектор Бокушева А.

Абдыкерим Сыдыков айыл өкмөтүнүн “Жакшылануу комбинаты” муниципалдык ишканасы

Ишкананын 2024-жыл үчүн салык кызматына тапшырылган бирдиктүү декларациясына ылайык, ишмердүүлүктөн түшкөн киреше 208,7 миң сомду түзсө, кызматтарды аткарууда чыгымдар 651,1 миң сомду түзүп, жыл аягына карата ишкана 442,4 миң сомго зыян тарткан.

1. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Ишкана тарабынан, Кыргыз Республикасынын “Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасы” конституциялык Мыйзамынын 3-беренесинин талаптарын бузуу менен, мурдагы аудиттин жыйынтыгы менен жиберилген жазма буйрук толук кандуу аткарылган эмес.

Сунуштама:

Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын Бишкек шаары, Чүй жана Талас областтары боюнча аймактык бөлүмүнүн мурдагы аудиттин жыйынтыктары боюнча жиберилген жазма буйругун аткарбаган кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын. Жазма буйруктарды милдеттүү түрдө аткаруу бөлүгүндө, Кыргыз Республикасынын “Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасы жөнүндө” конституциялык Мыйзамынын талаптарын аткарылсын.

2. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

2024-жылдын аягына карата абоненттердин дебитордук карызынын өсүү тенденциясы байкалууда, тактап айтканда 2024-жылдын башына дебитордук карыздын суммасы 504,9 миң сомду жана жылдын аягына 589,1 миң сом түзүп, жылдын башына салыштырмалуу жылдын аягына дебитордук карыздын суммасы 84,2 миң сомго өскөн.

Сунуштама:

“Жакшылануу комбинаты» муниципалдык ишканасынын кирешесин көбөйтүү максатында, акы төлөнүп көрсөтүлүүчү кызматтарды пайдалануучу абоненттердин карыздарын өндүрүү боюнча иштиктүү чаралар көрүлсүн.

3. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

АРИС долбоору менен каржыланып “Аламудун районунун Виноградый суу менен жабдуу системасын реабилитациялоо” долбоорун ишке ашыруу иштеринин алкагында А.Курбанов тарабынан жашоочулардан 1 700,5 миң сом чогултулган жана айыл Ишкананын кассасына кириштебей, чогултулган каражаттардын 1 680,9 миң сом А.Курбанов тарабынан накталай акча каражаттары ар кандай багыттарга жумшалып, 19,6 миң сом калдык түзгөн.

Аталган факты боюнча аудиттик материалдар укук коргоо органдарына жиберилип, Аламудун районунун 2025-жылдын 24-ноябрындагы № 25/158-07-11-12-25-04027 катына ылайык укуктук бузуулар аныкталган эмес.

Сунуштама:

Мындан ары, муниципалдык ишкананын ишмердүүлүгүн жүргүзүүдө жана ТМБ эсепке алууда, Кыргыз Республикасынын “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Мыйзамынын жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2013-жылдын 11-ноябры № 609 токтому менен бекитилген “Чакан ишкердик субъекттеринин бухгалтердик эсепти жана отчеттуулукту жүргүзүү” Эрежелеринин талаптарын сакталсын.

4. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

2024-жылы кызматкерлерге 325,4 миң сомго айлык акы чегерилип, ошону менен бирге Кыргыз Республикасынын Салык кодексинин 189-беренесинин талаптарын бузуу

менен чегерилген айлык акылардан киреше салыгы кармалбастан төлөнгөн (тизме тиркелет).

Сунуштама:

Тизмедеги кызматкерлерден киреше салыгы эсептелип, кармалып кармалып, тийиштүү бюджетке төгүлсүн.

Мындан ары, салык төлөмдөрүн аткарууда, Кыргыз Республикасынын Салык кодексинин талаптарын сакталсын.

5. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

2024-жылы кызматкерлерге 325,4 миң сомго айлык акы чегерилип (, ошону менен бирге Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2020-жылдын 17-июлундагы №385 токтому менен бекитилген “Мамлекеттик социалдык камсыздандыруу боюнча камсыздандыруу төгүмдөрүн эсептөөнүн жана төлөөнүн тартиби жөнүндө” Нускаманын талаптарын бузуу менен чегерилген айлык акыларга социалдык төлөмдөр эсептелбей, бюджетке которулган эмес тизмеси тиркелет).

Сунуштама:

Салык органдарына такталган отчет тапшырылып, 325,4 миң сом чегерилген айлык акыларга социалдык төлөмдөр эсептелип, бюджетке төгүлсүн. Мындан ары, социалдык төлөмдөрдү аткарууда, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2024-жылдын 3-декабрындагы № 729 токтому менен бекитилген “Мамлекеттик социалдык камсыздандыруу боюнча камсыздандыруу төгүмдөрүн эсептөө жана төлөө тартиби жөнүндө” Нускаманын талаптарын сакталсын.

6. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети менен Кыргыз Республикасынын Улуттук Банкынын 2022-жылдын 16-декабрындагы “Мамлекеттик жана муниципалдык кызмат көрсөтүүлөр үчүн төлөмдөрдү накталай эмес формада кабыл алуу жөнүндө” №680/66-6 токтомунун сунуштарын аткаруу боюнча иш чаралар аткарылбай, 2024-жылы калкка көрсөтүлгөн кызматтар үчүн накталай түрдө төлөмдөр жана накталай акча каражаттарынын жүгүртүүлөр орун алган.

Сунуштама:

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети менен Кыргыз Республикасынын Улуттук Банкынын 2022-жылдын 16-декабрындагы №680/66-6 “Мамлекеттик жана муниципалдык кызмат көрсөтүүлөр үчүн төлөмдөрдү накталай эмес формада кабыл алуу жөнүндө” токтомуна ылайык калкты накталай эмес төлөмдөрдүн ар кандай формаларын жана инструменттерин колдонуу менен кызмат көрсөтүүлөр үчүн төлөмдөрдү үзгүлтүксүз төлөө мүмкүнчүлүгү, жана накталай акча каражаттарынын жүгүртүүсүн минималдаштыруу камсыздалсын.

7. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

2024-жылы кызматкерлерге эсепке берилген каражаттардан 36,2 миң сомго авансалык отчеттор тапшырылбай келген, же болбосо 2024-жылдын 31-декабрына карата кызматкерлердин эсепке алган каражаттар боюнча 36,2 миң сомго дебитордук карыздары калган.

Бирок, Бирок, Кыргыз Республикасынын “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Мыйзамынын жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2013-жылдын 11-ноябры № 609 токтому менен бекитилген “Чакан ишкердик субъекттеринин бухгалтердик эсепти жана отчеттуулукту жүргүзүү” Эрежелеринин 3-главасынын талаптарын бузуу менен, бухгалтердик эсеп-кысаптын тийиштүү эсептеринде кызматкерлердин **36,2 миң сомго** дебитордук карыздары бухгалтердик эсеп-кысаптын тийиштүү эсептеринде калдык катары чагылдырылбай, жашырылган (кызматкерлердин тизмеси тиркелет).

Аудиттин жүрүшүндө бухгалтердик эсеп-кысаптын тийиштүү эсептеринде кызматкерлердин 36,2 миң сомго дебитордук карыздары бухгалтердик эсеп-кысаптын

тийиштүү эсептеринде калыбына келтирилип, кызматкерлердин авансалык отчетторунун жана отчетторго тиркелген актылардын негизинде дебитордук карыздар жабылган.

Сунуштама:

Кыргыз Республикасынын “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Мыйзамынын жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2013-жылдын 11-ноябры № 609 токтому менен бекитилген “Чакан ишкердик субъекттеринин бухгалтердик эсепти жана отчеттуулукту жүргүзүү” Эрежелеринин талаптарын бузуу менен, бухгалтердик эсеп-кысаптын тийиштүү эсептеринде кызматкерлердин 36,2 миң сомго дебитордук карызы бухгалтердик эсеп-кысаптын тийиштүү эсептеринде калдык катары чагылдырылбай, жашырууга жол берген кызматкерлердин жоопкерчилиги каралсын.

Аудиттин жүрүшүндө бухгалтердик эсеп-кысаптын тийиштүү эсептеринде кызматкерлердин 36,2 миң сомго дебитордук карыздары бухгалтердик эсеп-кысаптын тийиштүү эсептеринде калыбына келтирилип, кызматкерлердин авансалык отчетторунун жана отчетторго тиркелген актылардын негизинде дебитордук карыздар жабылганы эске алынсын.

Мындан ары, дебитордук карыздарды эсепке алууда Кыргыз Республикасынын “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Мыйзамынын жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2013-жылдын 11-ноябры № 609 токтому менен бекитилген “Чакан ишкердик субъекттеринин бухгалтердик эсепти жана отчеттуулукту жүргүзүү” Эрежелеринин талаптары сакталсын.

8. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы №301 токтому менен бекитилген “Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталдагы катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык пайызы мамлекетке таандык болгон чарбакер коомдор, анын ичинде алардын туунду чарбалык коомдору тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун” Типтүү тартибинин талаптарын бузуу менен, сатып алуу жол-жоболору өткөрүлбөстөн 89,9 миң сомго ТМБ жана кызматтар сатылып алынган.

Сунуштама:

Сатып алуу жол-жоболору боюнча коюлган талаптары сакталбастан, сатып алууларга жол берген кызматкерлердин жоопкерчилиги мыйзамга жараша каралсын. Мындан ары мамлекеттик сатып алууларда, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы № 301 токтому менен бекиген “Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталдагы катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык % мамлекетке таандык болгон чарбакер коомдор, анын ичинде алардын туунду чарбалык коомдору тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун” Типтүү тартибинин талаптары аткарылсын.

Аудит жүргүзгөн мамлекеттик инспектор Бокушева А.

Аламүдүн районунун Достук айыл өкмөтү

2024-жылдын бюджетинин киреше бөлүгү тактоолор жана толуктоолор менен 129 792,2 миң сомго бекитилген, ал эми накталай аткарылышы 190 306,1 миң сомду түзгөн, же болбосо бюджеттин киреше бөлүгү 146,6% аткарылган.

2024-жылга бюджеттин чыгаша бөлүгү 127 404,5 миң сомго такталып бекитилген, кассалык чыгымдар 111 462,4 миң сомду түзүп, накталай чыгымдар 57 210,8 миң сомго аткарылган.

1. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын “Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасы жөнүндө” конституциялык Мыйзамынын 7-беренесинин талаптарын бузуу менен, мурдагы аудиттин жыйынтыгы менен жиберилген, резервдик фонддун каражаттарынын негизсиз коротулган 98,1 миң сомду калыбына келтирүү жөнүндө жазма буйругу аткарылган эмес.

Сунуштама:

Резервдин фондунун эсебинен негизсиз чыгышталган 98,1 миң сом акча каражаттарын калыбына келтирүү боюнча иш чаралар аткарылсын. Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын Бишкек шаары, Чүй жана Талас областтары боюнча аймактык бөлүмүнүн мурдагы аудиттин жыйынтыгы боюнча жиберилген жазма буйругун аткарбаган кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын.

Милдеттүү түрдө аткарылууга тийиш болгон жазма буйруктарды аткарууда, Кыргыз Республикасынын “Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасы жөнүндө” конституциялык Мыйзамынын талаптары сакталсын.

2. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

2024-жылдын 1-январына карата АЧЖМФнун жерлеринин ижара акылары боюнча дебитордук карызы 672,7 миң сомду түзгөн, келишимдердин негизинде чегерилген ижара акыларынын суммасы 1 901,3 миң сомду түзсө, 2024-жылдын 31-декабрына карата өндүрүлгөн ижара акылары 1 618,7 миң сомду түзүп, 2024-жылдын аягына дебитордук карыздар 955,3 миң сомго чейин өскөн.

Аудиттин жүрүшүндө, ижара келишимдердин шарттарына ылайык ижара акыларын үчүн өз убагында төлөбөгөндүгү үчүн **267,5 миң сомго** айып-төлөм эсептелди (ижарачылардын тизмеси тиркелет).

Калктуу конуштардын жерлеринин ижара боюнча дебитордук карыздары 2024-жылдын аягына карата 526,1 миң сомду түзгөн.

Сунуштама:

Аудит учурунда тизмедеги ижарачыларга эсептелген 267,5 миң сом айып-төлөмдөрдү өндүрүү боюнча иштиктүү чаралар аткарылсын.

Айыл өкмөткө тиешелүү жерлеринин ижара акысы, анын ичинде айыптык санкциялар боюнча карыздарды өндүрүү боюнча иштиктүү иш-чаралар жүргүзүлсүн.

Аудит жүргүзгөн мамлекеттик инспектор Сопиева Л.

Достук айыл өкмөтүнүн «Ынтымак Гроздь» (Аполис) муниципалдык ишканасы

2024-жылга ишкананын жылдык кирешеси 21 292,2 миң сомго камсыздалган, ал эми чыгашасы 20 572,3 миң сомду түзүп, 2024-жылдын жыйынтыгы менен Ишкана 719,9 миң сомго пайда тапкан.

1. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети менен Кыргыз Республикасынын Улуттук Банкынын 2022-жылдын 16-декабрындагы “Мамлекеттик жана муниципалдык кызмат көрсөтүүлөр үчүн төлөмдөрдү накталай эмес формада кабыл алуу жөнүндө” №680/66-6 токтомунун сунуштарын аткаруу боюнча иш чаралар аткарылбай, 2024-жылы калкка көрсөтүлгөн кызматтар үчүн накталай түрдө төлөмдөр жана накталай акча каражаттарынын жүгүртүүлөр орун алган.

Сунуштама:

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети менен Кыргыз Республикасынын Улуттук Банкынын 2022-жылдын 16-декабрындагы №680/66-6 “Мамлекеттик жана муниципалдык кызмат көрсөтүүлөр үчүн төлөмдөрдү накталай эмес формада кабыл алуу жөнүндө” токтомуна ылайык калкты накталай эмес төлөмдөрдүн ар кандай формаларын жана инструменттерин колдонуу менен кызмат көрсөтүүлөр үчүн төлөмдөрдү үзгүлтүксүз төлөө мүмкүнчүлүгү, жана накталай акча каражаттарынын жүгүртүүсүн минималдаштыруу камсыздалсын.

2. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

2024-жылы, күйүүчү-майлоочу майларды сатып алууга деп кызматкерлерге эсепке берилген каражаттардан 687,7 миң сомго авансалык отчеттор тапшырылбай келген, же

болбосо 2024-жылдын 31-декабрына карата кызматкерлердин эсепке алган каражаттар боюнча **687,7 миң сомго** дебитордук карыздары калган (тизме тиркелет).

Бирок, Бирок, Кыргыз Республикасынын “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Мыйзамынын жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2013-жылдын 11-ноябры № 609 токтому менен бекитилген “Чакан ишкердик субъекттеринин бухгалтердик эсепти жана отчеттуулукту жүргүзүү” Эрежелеринин 3-главасынын талаптарын бузуу менен, бухгалтердик эсеп-кысаптын тийиштүү эсептеринде кызматкерлердин **687,7 миң сомго** дебитордук карыздары бухгалтердик эсеп-кысаптын тийиштүү эсептеринде калдык катары чагылдырылбай, жашырылган.

Сунуштама:

Кыргыз Республикасынын “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Мыйзамынын жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2013-жылдын 11-ноябры № 609 токтому менен бекитилген “Чакан ишкердик субъекттеринин бухгалтердик эсепти жана отчеттуулукту жүргүзүү” Эрежелеринин талаптарын бузуу менен, бухгалтердик эсеп-кысаптын тийиштүү эсептеринде кызматкерлердин 687,7 миң сомго дебитордук карызы бухгалтердик эсеп-кысаптын тийиштүү эсептеринде калдык катары чагылдырылбай, жашырууга жол берген кызматкерлердин жоопкерчилиги каралсын.

Бухгалтердик эсеп-кысаптын тийиштүү эсептеринде оңдоо жүгүртүүлөрү аткарылып, кызматкерлердин 687,7 миң сомго дебитордук карыздары бухгалтердик эсеп-кысаптын тийиштүү эсептеринде калыбына келтирилип, кызматкерлерден өндүрүлсүн.

Мындан ары, дебитордук карыздарды эсепке алууда Кыргыз Республикасынын “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Мыйзамынын жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2013-жылдын 11-ноябры № 609 токтому менен бекитилген “Чакан ишкердик субъекттеринин бухгалтердик эсепти жана отчеттуулукту жүргүзүү” Эрежелеринин талаптары сакталсын.

3. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Аудиттин жүрүшүндө белгилүү болгондой, 2024-жылдын бухгалтердик биринчилик документтердин сакталышы тиешелүү деңгээлде камсыздалбаганына байланыштуу, жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2010-жылдын 7-октябрындагы № 231 токтому менен бекитилген “Кыргыз Республикасында ишкердик субъекттери, коммерциялык эмес уюмдар (бюджеттик мекемелерди албаганда) тарабынан бухгалтердик эсептин жана каржылык отчеттуулуктун жүргүзүлүшү жөнүндө” Жобонун 8-параграфынын талаптарын бузуу менен, эсепке берилген каражаттар боюнча баштапкы эсептөө документтерин, бухгалтердик эсептин регистрлерин (авансалык отчеттор менен отчетторго тиркелген документтердин) бухгалтер Асанаканова Б., иш-кагаздарын жүргүзүүчү адис Жөлөгөн к.У., жана бухгалтер-кассир Асанова Б. тарабынан документтерди сактоо талаптарын аткарылбай келгендиктен, 2024-жылдын январь айынан июнь айына чейинки КММ сатып алуу жана сарптоо боюнча документтер аудитке көрсөтүлбөй (түшүнүк каты боюнча жоготулган), жыйынтыгында кызматкерлердин 687,7 миң сомго дебитордук карыздары бухгалтердик эсеп-кысаптын тийиштүү эсептеринде калдык катары чагылдырылбай, жашырылган деген аудиттик корутунду чыккан.

Сунуштама:

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2010-жылдын 7-октябрындагы № 231 токтому менен бекитилген “Кыргыз Республикасында ишкердик субъекттери, коммерциялык эмес уюмдар (бюджеттик мекемелерди албаганда) тарабынан бухгалтердик эсептин жана каржылык отчеттуулуктун жүргүзүлүшү жөнүндө” Жобонун 8-параграфынын талаптарын бузуу менен эсепке берилген каражаттар боюнча баштапкы эсептөө документтерин, бухгалтердик эсептин регистрлерин (авансалык отчеттор менен отчетторго тиркелген документтердин) жоготууга жол берген кызматкерлердин жоопкерчилиги каралсын, жана документтерди калыбына келтирүү боюнча иш чаралар аткарылсын.

4. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын “Ичүүчү суу жөнүндө” Мыйзамынын 21-беренесинин талаптарын бузуу менен, калкка ичүүчү суунун наркы монополияга каршы ыйгарым укуктуу мамлекеттик органы менен макулдашылган эмес.

Сунуштама:

Калкка ичүүчү сууну камсыз кылууда, жана ичүүчү сууга тарифтерди бекитүү бөлүгүндө, Кыргыз Республикасынын “Ичүүчү суу жөнүндө” Мыйзамынын талаптары сакталсын.

5. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

2024-жылы муниципалдык ишканасында бухгалтердик эсеп эски бухгалтердик ыкма менен жүргүзүлүп келген, жана Кыргыз Республикасынын “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Мыйзамынын, ошондой эле Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2013-жылдын 11-ноябрындагы № 609 токтому менен бекитилген “Чакан ишкердик субъекттеринин бухгалтердик эсепти жана отчеттуулукту жүргүзүүсүнүн” Эрежелеринин талаптарын бузуу менен, финансылык отчеттуулук эл-аралык стандарттарына (МСФО) шайкеш келбейт

Сунуштама:

Ишкананын бухгалтердик эсеп-кысап отчету, Кыргыз Республикасынын “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Мыйзамынын, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2013-жылдын 11-ноябрындагы № 609 токтому менен бекитилген “Чакан ишкердик субъекттеринин бухгалтердик эсепти жана отчеттуулукту жүргүзүүсүнүн” Эрежелеринин талаптарына ылайык, жүргүзүлүүсү, ошондой эле жылдык жыйынтыктоочу отчеттордун аткарылышы камсыздалсын, жана финансылык отчеттуулук эл-аралык стандарттарына шайкеш келтирилсин.

Аудит жүргүзгөн мамлекеттик инспектор Сопиева Л.

Аламүдүн районунун Кара-Жыгач айыл өкмөтү

2024-жылы план боюнча бюджеттин киреше бөлүгү тактоолор менен 26 239,2 миң сомго бекитилген, накталай түшүүсү 30 943,7 миң сомго камсыздалып, план 117,0% аткарылган.

2024-жылга бюджеттин чыгымдар боюнча сметасы 23 808,6 миң сомго такталып бекитилсе, кассалык чыгымдар 23 332,2 миң сомго, ал эми накталай чыгымдар 15 388,9 миң сомго аткарылган.

1. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

2024-жылы Кыргыз Республикасынын Президентинин 2022-жылдын 1-августундагы №266 “Кыргыз Республикасынын мамлекеттик жарандык кызматчыларына жана муниципалдык кызматчыларына эмгек акы төлөө шарттары жөнүндө” Жарлыгында каралбаган сый акылар катары **214,3 миң сом** чегерилген, анын ичинде социалдык төлөмдөр 31,5 миң сом.

Сунуштама:

Мындан ары, кызматкерлерге айлык акы чегерүүдө Кыргыз Республикасынын Президентинин 2022-жылдын 1-августундагы №266 “Кыргыз Республикасынын мамлекеттик жарандык кызматчыларына жана муниципалдык кызматчыларына эмгек акы төлөө шарттары жөнүндө” Жарлыгынын талаптары сакталсын, жана Жарлыкта каралбаган чегерүүлөр токтотулсун.

2. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын «Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө» Мыйзамынын 17-беренесинин талаптарын бузуу менен, жыл ичинде 2222 беренеси боюнча 200,0 миң сомдон ашык 394,5 миң сомго ТМБ жана кызматтар сатылып алынган.

Сунуштама:

Кыргыз Республикасынын «Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө» Мыйзамынын талаптарын бузуу менен сатып алууларга жол берген кызматкерлердин жоопкерчилиги каралсын.

Мындан ары, ТМБ жана кызматтарды сатып алууда Кыргыз Республикасынын «Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө» Мыйзамынын жана Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2023-жылдын 19-сентябрь №489 токтому менен бекитилген «Мамлекеттик сатып алуулар жол-жоболорун жүргүзүү» Тартибинин талаптары сакталсын.

3. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдын 3-ноябрындагы № 694 токтому менен бекитилген «Бюджеттик мекемелерди финансылоодо Жылдык отчеттор боюнча эсептөөлөрдө товардык-материалдык баалуулуктардын нормативден ашыкча запастарын жана каражаттар калдыктарын эсепке алууну жүргүзүүнүн тартиби жөнүндө» Нускаманын талаптарын бузуу менен, жылдын аягына карата **9,3 миң сомго** көмүрдүн нормативден ашыкча запастары калдыкта калган.

Сунуштама:

2026-жылга карата бюджеттин чыгымдар боюнча бөлүгүнүн 2224 беренеси 9,3 миң сомго азайтуу менен такталып бекитилсин. Мындан ары, товардык-материалдык баалуулуктардын нормативден ашыкча запастарынын болушуна жол берилбесин, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдын 3-ноябрындагы № 694 токтому менен бекитилген «Бюджеттик мекемелерди финансылоодо жылдык отчеттор боюнча эсептөөлөрдө товардык-материалдык баалуулуктардын нормативден ашыкча запастарын жана каражатта калдыктарын эсепке алууну жүргүзүүнүн тартиби жөнүндө» Нускаманын талаптары сакталсын.

4. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексинин 48-беренесин жана Кыргыз Республикасынын «Жайыттар жөнүндө» Мыйзамынын 11-беренесин бузуу менен, жайыт пайдалануучулардан түшкөн **43,2 миң сом** жергиликтүү бюджетке төгүлгөн эмес.

Сунуштама:

Мындан кийин жайыт пайдалануучулардан түшкөн каражаттарды пайдаланууда Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексинин жана Кыргыз Республикасынын «Жайыттар жөнүндө» Мыйзамынын талаптары сакталсын.

5. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын «Жайыт жөнүндө» Мыйзамынын 15-беренесинин талаптарын бузуу менен айыл өкмөтүнө караштуу 24,5 га жайыт жерлери ижарага берилген, анын ичинде:

- «Байтур-Билдинг» ЖЧК менен ижарага 2013-жылдын 3-апрелинде түзүлгөн келишимдин негизинде 2,5 га жер;
- «NEW ТЕКС» ЖЧК менен 2018-жылдын 1-июлунда түзүлгөн келишимдин негизинде 3,0 га жер;
- «Лан-Шен Бургео сервис» ЖЧК менен 2018-жылдын 30-августунда түзүлгөн келишимдин негизинде 17,0 га жер;
- «ЮЯ ГРУП» ЖЧК менен 2020-жылдын 30-июлунда түзүлгөн келишимдин негизинде 2,0 га жер.

Сунуштама:

Кыргыз Республикасынын «Жайыт жөнүндө» Мыйзамынын талаптарын бузуу менен жайыт жерлерин ижарага берүү жөнүндө түзүлгөн келишимдердин мыйзамдуулугу тастыкталып, Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына жараша иш чаралар аткарылсын.

6. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кара-Жыгач айыл өкмөтү менен «ЮЯ ГРУП» ЖЧКнун ортосунда ижара жөнүндө түзүлгөн келишимде ижарачы тарабынан жыл сайын демөөрчүлүк катары 100,0 миң сом

төгүү милдеттемеси каралган, бирок, аталган келишимдин 2 бөлүмүнүн 2.4 бөлүкчөсүнүн талаптары бузуу менен ижарачы тарабынан келишимдеги милдеттеме аткарылбай келет, жана 2024-жылы айыл өкмөттүн бюджетинин киреше боюнча жоготуулары **100,0 миң сомду** түзгөн.

Сунуштама:

“ЮЯ ГРУП” ЖЧК менен түзүлгөн ижара келишимдин талаптарына ылайык спонсорлук жардам катары бериле турган 100,0 миң сом “ЮЯ ГРУП” ЖЧКнан өндүрүлсүн. Мындан ары, айыл өкмөттүн бюджетинин киреше бөлүгүнүн жоготууларын алдын алуу максатында, айыл өкмөткө тиешелүү жерлерди ижарага берүүдө, ижара келишимдеринин талаптарынын толук аткарылышы камсыздалсын.

Аудит жүргүзгөн мамлекеттик инспектор Калчаев У.

Аламүдүн районунун «Кара-Жыгач айыл өкмөтүнүн суу түтүктөр жана сугат чарбасы» муниципалдык ишканасы

Ишкананын 2024-жыл үчүн салык кызматына тапшырылган бирдиктүү декларациясына ылайык, ишмердүүлүктөн түшкөн киреше 6 033,7 миң сомду түзсө, кызматтарды аткарууда чыгымдар 5 849,4 миң сомду түзүп, жыл аягына карата ишкана 185,0 миң сомго таза киреше тапкан.

1. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы №301 токтому менен бекитилген “Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталдагы катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык пайызы мамлекетке таандык болгон чарбакер коомдор, анын ичинде алардын туунду чарбалык коомдору тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун” Типтүү тартибинин талаптарын бузуу менен, сатып алуу жол-жоболору өткөрүлбөстөн 2 051,8 миң сомго ТМБ жана кызматтар сатылып алынган.

Сунуштама:

Сатып алуу жол-жоболору боюнча коюлган талаптары сакталбастан, сатып алууларга жол берген кызматкерлердин жоопкерчилиги мыйзамга жараша каралсын. Мындан ары мамлекеттик сатып алууларда, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы № 301 токтому менен бекиген “Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталдагы катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык % мамлекетке таандык болгон чарбакер коомдор, анын ичинде алардын туунду чарбалык коомдору тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун” Типтүү тартибинин талаптары аткарылсын.

Аудит жүргүзгөн мамлекеттик инспектор Калчаев У.

Аламүдүн районунун Арашан айыл өкмөтү

2024-жылга бюджеттин кирешелер бөлүгү жыл ичинде 58 066,3 миң сомго бекитилген, жыл ичинде толуктоолор менен 79 312,5 миң сомго такталган, кирешенин накталай түшүүсү 116 966,8 миң сомго камсыздалып, план 147,5% аткарылган.

Бюджеттин чыгаша бөлүгү, сметалык чыгымдар 52 616,3 миң сомго бекитилип, жыл ичинде тактоолор менен 96 831,1 миң сомго бекитилген, кассалык чыгым 88 882,4 миң сомго, ал эми накталай чыгымдар 55 568,9 миң сомго аткарылган.

1. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын Президентинин 2022-жылдын 1-августундагы №266 “Кыргыз Республикасынын мамлекеттик жарандык кызматчыларына жана муниципалдык кызматчыларына эмгек акы төлөө шарттары жөнүндө” Жарлыгында каралбаган финансылык жардам катары **717,7 миң сом** чегерилген, анын ичинде социалдык төлөмдөр 105,6 миң сомду түзгөн.

Сунуштама:

Мындан ары, кызматкерлерге айлык акы чегерүүдө Кыргыз Республикасынын Президентинин 2022-жылдын 1-августундагы №266 “Кыргыз Республикасынын мамлекеттик жарандык кызматчыларына жана муниципалдык кызматчыларына эмгек акы төлөө шарттары жөнүндө” Жарлыгынын талаптары сакталсын, жана Жарлыкта каралбаган чегерүүлөр токтотулсун.

2. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдын 3-ноябрындагы № 694 токтому менен бекитилген “Бюджеттик мекемелерди финансылоодо Жылдык отчеттор боюнча эсептөөлөрдө товардык-материалдык баалуулуктардын нормативден ашыкча запастарын жана каражаттар калдыктарын эсепке алууну жүргүзүүнүн тартиби жөнүндө” Нускаманын талаптарын бузуу менен, жылдын аягына карата **53,0 миң сомго** КММ нормативден ашыкча запастары калдыкта калган.

Сунуштама:

2026-жылга карата бюджеттин чыгымдар боюнча бөлүгүнүн 2214 беренеси 53,0 миң сомго азайтуу менен такталып бекитилсин. Мындан ары, товардык-материалдык баалуулуктардын нормативден ашыкча запастарынын болушуна жол берилбесин, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдын 3-ноябрындагы № 694 токтому менен бекитилген «Бюджеттик мекемелерди финансылоодо жылдык отчеттор боюнча эсептөөлөрдө товардык-материалдык баалуулуктардын нормативден ашыкча запастарын жана каражатта калдыктарын эсепке алууну жүргүзүүнүн тартиби жөнүндө» Нускаманын талаптары сакталсын.

Аудит жүргүзгөн мамлекеттик инспектор Утурова А.

Арашан айыл өкмөтүнүн “Арашан Биримдиги” муниципалдык ишканасы

2024-жылга карата тапшырылган Бирдиктүү салык декларациясына ылайык, операциялык ишмердүүлүктүн негизги кирешеси 7 573,2 миң сомго камсыздалып, операциялык ишмердүүлүктүн чыгашалары 7315,3 миң сомду түзгөн, же болбосо жылдын жыйынтыгы менен ишкана 483,8 миң сомго таза киреше тапкан.

1. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети менен Кыргыз Республикасынын Улуттук Банкынын 2022-жылдын 16-декабрындагы “Мамлекеттик жана муниципалдык кызмат көрсөтүүлөр үчүн төлөмдөрдү накталай эмес формада кабыл алуу жөнүндө” №680/66-6 токтомунун сунуштарын аткаруу боюнча иш чаралар аткарылбай, 2024-жылы калкка көрсөтүлгөн кызматтар үчүн накталай түрдө төлөмдөр жана накталай акча каражаттарынын жүгүртүүлөр орун алган.

Сунуштама:

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети менен Кыргыз Республикасынын Улуттук Банкынын 2022-жылдын 16-декабрындагы №680/66-6 “Мамлекеттик жана муниципалдык кызмат көрсөтүүлөр үчүн төлөмдөрдү накталай эмес формада кабыл алуу жөнүндө” токтомуна ылайык калкты накталай эмес төлөмдөрдүн ар кандай формаларын жана инструменттерин колдонуу менен кызмат көрсөтүүлөр үчүн төлөмдөрдү үзгүлтүксүз төлөө мүмкүнчүлүгү, жана накталай акча каражаттарынын жүгүртүүсүн минималдаштыруу камсыздалсын..

2. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы №301 токтому менен бекитилген “Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталдагы катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык пайызы мамлекетке таандык болгон чарбакер коомдор, анын ичинде алардын туунду чарбалык коомдору тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун” Типтүү тартибинин талаптарын бузуу

менен, сатып алуу жол-жоболору өткөрүлбөстөн 2 831,4 миң сомго ТМБ жана кызматтар сатылып алынган.

Сунуштама:

Сатып алуу жол-жоболору боюнча коюлган талаптары сакталбастан, сатып алууларга жол берген кызматкерлердин жоопкерчилиги мыйзамга жараша каралсын. Мындан ары мамлекеттик сатып алууларда, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы № 301 токтому менен бекиген “Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталдагы катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык % мамлекетке таандык болгон чарбакер коомдор, анын ичинде алардын туунду чарбалык коомдору тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун” Типтүү тартибинин талаптары аткарылсын.

Аудит жүргүзгөн мамлекеттик инспектор Утурова А.

Аламүдүн районунун Таш-Мойнок айыл өкмөтү

2024-жылга карата айыл өкмөттүн кирешелер бөлүгү активдер, милдеттенмелер жана атайын эсептин каражаттары менен кошулуп жалпы план 40 346,6 миң сомго бекитилген, такталган план трансферт менен 74 53,5 миң сомго белгиленсе, кирешенин түшүүсү 71 648,7 миң сомго камсыздалып, план 104,2% аткарылган же 2 918,5 миң сомго киреше пландан көп тхүшкөн.

2024-жылга жалпы айыл өкмөт боюнча сметалык чыгымдар 37 446,6 миң сомго бекитилип, 81 895,7 миң сомго такталган, кассалык чыгымдар 56 492,3 миң сомду түзсө, накталай чыгымдар 39 286,6 миң сомго аткарылган.

1. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2017-жылдын 29-сентябрындагы №626 токтому менен бекитилген «Казыналыктын бирдиктүү эсеп системасындагы депозиттик эсептерде топтолгон бюджеттик мекемелердин каражаттары жөнүндө» Жобонун 4-пунктун бузуу менен, 2024-жылдын 31-декабрына карата 3 жылдан узак мөөнөттө талап кылынбаган **129,0 миң сом** депозиттик каражаттар айыл өкмөттүн бюджетине төгүлбөй келет.

Сунуштама:

2024-жылдын 31-декабрына карата 3 жылдан узак мөөнөттө талап кылынбаган 129,0 миң сом депозиттик каражаттар бюджетке төгүлсүн. Мындан ары, депозиттик эсептеги каражаттарды колдонуу бөлүгүндө, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2025-жылдын 31-майындагы № 302 токтому менен бекитилген «Бирдиктүү казыналык эсеп системасындагы депозиттик эсептерде топтолгон бюджеттик мекемелердин каражаттары жөнүндө» Жобонун талаптары сакталсын.

2. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдын 3-ноябрындагы № 694 токтому менен бекитилген “Бюджеттик мекемелерди финансылоодо Жылдык отчеттор боюнча эсептөөлөрдө товардык-материалдык баалуулуктардын нормативден ашыкча запастарын жана каражаттар калдыктарын эсепке алууну жүргүзүүнүн тартиби жөнүндө” Нускаманын талаптарын бузуу менен, жылдын аягына карата **194,0 миң сомго** КММ нормативден ашыкча запастары калдыкта калган.

Сунуштама:

2026-жылга карата бюджеттин чыгымдар боюнча бөлүгүнүн 2214 беренеси 194,0 миң сомго азайтуу менен такталып бекитилсин. Мындан ары, товардык-материалдык баалуулуктардын нормативден ашыкча запастарынын болушуна жол берилбесин, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдын 3-ноябрындагы № 694 токтому менен бекитилген «Бюджеттик мекемелерди финансылоодо жылдык отчеттор боюнча эсептөөлөрдө товардык-материалдык баалуулуктардын нормативден ашыкча запастарын жана каражатта калдыктарын эсепке алууну жүргүзүүнүн тартиби жөнүндө» Нускаманын талаптары сакталсын.

3. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексинин 48-беренесин жана Кыргыз Республикасынын “Жайыттар жөнүндө” Мыйзамынын 11-беренесин бузуу менен, жайыт пайдалануучулардан түшкөн **1 057,5 миң сом** жергиликтүү бюджетке төгүлгөн эмес.

Сунуштама:

Мындан ары жайыт пайдалануучулардан түшкөн каражаттарды пайдаланууда Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексинин жана Кыргыз Республикасынын “Жайыттар жөнүндө” Мыйзамынын талаптары сакталсын.

Аудит жүргүзгөн мамлекеттик инспектор Байбосунов С.

Таш-Мойнок айыл өкмөтүнүн «Таш-Мойнок Таза Булагы» муниципалдык ишканасы

2024-жылга карата тапшырылган Бирдиктүү салык декларациясына ылайык, операциялык ишмердүүлүктүн негизги кирешеси 7 350,3 миң сомго камсыздалып, операциялык ишмердүүлүктүн чыгашалары 9 673,1 миң сомду түзгөн, же болбосо жылдын жыйынтыгы менен ишкана 2 322,8 миң сомго зыян тарткан.

1. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

2024-жылдын 31-декабрына карата бухгалтердик жыйынтыктоочу отчеттордогу маалыматтарына ылайык, кирешенин накталай түшүүсү 8 350,3 миң сомду, ал эми ишмердүүлүктүн чыгымдары 8 173,1 миң сомду түзгөн, же 2024-жылдын жыйынтыгы менен 177,2 миң сомго таза киреше түшкөн. Ошону менен бирге, Кыргыз Республикасынын Салык кодексинин 213 беренесин бузуу менен таза кирешеден төлөнүүчү 10% өлчөмүндө **17,7 миң сом** киреше салыгы төлөнбөй калган.

Сунуштама:

Жергиликтүү салык органдарына кошумча такталган салык отчеттору тапшырылып, Салык кодексинин 213 беренесине ылайык 17,7 миң сом тиешелүү бюджетке которулсун.

2. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети менен Кыргыз Республикасынын Улуттук Банкынын 2022-жылдын 16-декабрындагы “Мамлекеттик жана муниципалдык кызмат көрсөтүүлөр үчүн төлөмдөрдү накталай эмес формада кабыл алуу жөнүндө” №680/66-6 токтомунун сунуштарын аткаруу боюнча иш чаралар аткарылбай, 2024-жылы калкка көрсөтүлгөн кызматтар үчүн накталай түрдө төлөмдөр жана накталай акча каражаттарынын жүгүртүүлөр орун алган.

Сунуштама:

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети менен Кыргыз Республикасынын Улуттук Банкынын 2022-жылдын 16-декабрындагы №680/66-6 “Мамлекеттик жана муниципалдык кызмат көрсөтүүлөр үчүн төлөмдөрдү накталай эмес формада кабыл алуу жөнүндө” токтомуна ылайык калкты накталай эмес төлөмдөрдүн ар кандай формаларын жана инструменттерин колдонуу менен кызмат көрсөтүүлөр үчүн төлөмдөрдү үзгүлтүксүз төлөө мүмкүнчүлүгү, жана накталай акча каражаттарынын жүгүртүүсүн минималдаштыруу камсыздалсын.

3. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы №301 токтому менен бекитилген “Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталдагы катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык пайызы мамлекетке таандык болгон чарбакер коомдор, анын ичинде алардын туунду чарбалык коомдору тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун” Типтүү тартибинин талаптарын бузуу менен, сатып алуу жол-жоболору өткөрүлбөстөн 2 145,8 миң сомго ТМБ жана кызматтар сатылып алынган.

Сунуштама:

Сатып алуу жол-жоболору боюнча коюлган талаптары сакталбастан, сатып алууларга жол берген кызматкерлердин жоопкерчилиги мыйзамга жараша каралсын. Мындан ары мамлекеттик сатып алууларда, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы № 301 токтому менен бекиген “Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталдагы катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык % мамлекетке таандык болгон чарбакер коомдор, анын ичинде алардын туунду чарбалык коомдору тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун” Типтүү тартибинин талаптары аткарылсын.

Аудит жүргүзгөн мамлекеттик инспектор Байбосунов С.

Корутунду:

Жүргүзүлгөн аудиттерде, Аламүдүн районунун төмөндө көрсөтүлгөн мекемелеринин бюджеттеринин түзүлүшү жана аткарылышы бардык олуттуу аспектилеринде аудиттин тийешелүү критерийлерине шайкеш келгендиги аныкталды.

Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин Аламүдүн финансы башкармалыгы

«Бюджеттик каражаттар боюнча чыгымдардын сметасынын аткарылышы жөнүндө» №2-формадагы отчетуна ылайык, 2024-жылга чыгымдардын бекитилген сметасы – 8286,7 миң сом, чыгымдардын такталган сметасы – 7283,2 миң сом, кассалык чыгымдар-6367,6 миң сомду, иш жүзүндөгү чыгымдар-6277,9 миң сомду түзгөн.

Аудит жүргүзгөн мамлекеттик инспектор Г.Аширова

**Кыргыз Республикасынын
Эсептөө палатасынын
Бишкек шаары, Чүй жана Талас
областтары боюнча аймактык
бөлүмүнүн жетекчиси**

Т.Т. Шаменов

Аткарган: мамлекеттик инспектор Т.Курманбеков., тел./факс (0312) 62 35 18